

Sygn. akt: II AKa 352/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Hyla
Sędziowie:	SSA Grzegorz Wątroba SSO del. Arkadiusz Cichocki (spr.)
Protokolant:	Bartłomiej Wiench

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Rybniku Jacka Trelenberga

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2018 r. sprawy

1. **J. J.** (1) s. J. i B., ur. (...) w R.

oskarżonego z art. 258§1 kk w zw. z art. 12 kk i inne

2. **D. M.** s. R. i A., ur. (...) w R.

oskarżonego z art. 258§1 kk w zw. z art. 12 kk przy zas. art. 64§2 kk

3. **G. C.** s. W. i E., ur. (...) w R., oskarżonego z art. 258§1 kk w zw. z art. 12 kk i inne

4. **M. S. (1)** s. B. i M., ur. (...) w J.,

oskarżonego z art. 258§1 kk w zw. z art. 12 kk i inne

5. **M.M. (1)** s. J. i B., ur. (...) w R.,

oskarżonego z art. 258§1 kk w zw. z art. 12 kk i inne

na skutek apelacji obrońców oskarżonych

a nadto w trybie art. 435 k.p.k. w stosunku do oskarżonego

6. **D. L.** s. E. i H. ur. (...) w R.,

oskarżonego z art. 258§1 kk w zw. z art. 12 kk i inne

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

z dnia 27 listopada 2017 roku sygn. akt V K 4/14

I. zmienia zaskarżony wyrok:

1. w punktach 2. i 6. w stosunku do oskarżonych M. S. (1), D. M. i M. M. (1) w ten sposób, że z podstawy prawnej wymiaru kary eliminuje art. 4 § 1 k.k.,
2. w punkcie 3. w stosunku do oskarżonych M. S. (1), D. M., M. M. (1) i J. J. (1) przyjmuje, że czyn przypisany stanowił przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k. a jako podstawę prawną wymiaru kary przyjmuje art. 282 k.k. oraz art. 33 § 1, 2 i 3 k.k.,
3. w punkcie 4. w stosunku do oskarżonych M. S. (1), D. M. i G. C., a na podstawie art. 435 k.p.k. także w stosunku do oskarżonego D. L., w ten sposób, że eliminuje z opisu czynu sformułowanie „czyniąc sobie z popełniania przestępstw stałe źródło dochodu” oraz przyjmuje, że czyn przypisany M. S. (1) i D. M. stanowił przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k., a jako podstawę prawną wymiaru kary wobec tych oskarżonych przyjmuje art. 282 k.k. oraz art. 33 § 1, 2 i 3 k.k., natomiast czyn przypisany G. C. i D. L. stanowił przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k. według stanu prawnego obowiązującego przed 1 lipca 2015 r. przy zast. art. 4 § 1 k.k., a jako podstawę prawną wymiaru kary wobec tych oskarżonych przyjmuje art. 282 k.k. oraz art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. według stanu prawnego obowiązującego przed 1 lipca 2015 r. przy zast. art. 4 § 1 k.k.,
4. w punkcie 5. w stosunku do oskarżonych M. S. (1), M. M. (1) i J. J. (1) w ten sposób, że z podstawy prawnej wymiaru kary eliminuje art. 4 § 1 k.k.,
5. w punkcie 7. w stosunku do oskarżonego M. S. (1) w ten sposób, że przyjmuje, iż podstawę prawną skazania oraz podstawę prawną wymiaru kary na podstawie art. 4 § 1 k.k. stanowią powołane przepisy w brzmieniu obowiązującym do dnia 14 kwietnia 2016 r.,
6. w punkcie 8. w stosunku do oskarżonego M. S. (1) w ten sposób, że z podstawy prawnej wymiaru kary eliminuje art. 4 § 1 k.k.,
7. w punkcie 10. w stosunku do oskarżonego M. S. (1) w ten sposób, że przyjmuje za podstawę prawną orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności art. 85 § 1 i 2 k.k. oraz art. 86 § 1 k.k.,
8. w punkcie 11. w stosunku do oskarżonego M. S. (1) w ten sposób, że przyjmuje za podstawę prawną orzeczenia kary łącznej grzywny art. 85 § 1 i 2 k.k. oraz art. 86 § 1 i 2 k.k.,
9. w punkcie 12. w stosunku do oskarżonego M. S. (1) w ten sposób, że z podstawy prawnej zaliczenia okresu rzeczywistego pozbawienia wolności eliminuje art. 4 § 1 k.k.,
10. w punktach 22. i 23. w stosunku do oskarżonego G. C., a na podstawie art. 435 k.p.k. także wobec oskarżonego D. L., w ten sposób, że za podstawę prawną warunkowego zawieszenia wykonania kar pozbawienia wolności i oddania pod dozór kuratora przyjmuje art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. oraz art. 73 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 r. przy zast. art. 4 § 1 k.k., a okresy próby wobec obu oskarżonych skraca do 3 (trzech) lat,
11. w punkcie 25. w stosunku do oskarżonego D. M. w ten sposób, że jako podstawę prawną wymiaru kary przyjmuje art. 284 § 2 k.k. przy zast. art. 91 § 1 k.k. oraz art. 33 § 1, 2 i 3 k.k.;
12. w punkcie 26. w stosunku do oskarżonego D. M. w ten sposób, że przyjmuje za podstawę prawną orzeczenia kar łącznych art. 91 § 2 k.k. oraz art. 86 § 1 i 2 k.k.,
13. w punkcie 27. w stosunku do oskarżonego D. M. w ten sposób, że z podstawy prawnej zaliczenia okresu rzeczywistego pozbawienia wolności eliminuje art. 4 § 1 k.k.,
14. w punktach 29., 30. i 32. poprzez przyjęcie, że podstawę prawną orzeczenia obowiązków naprawienia szkody stanowi art. 46 § 1 k.k.,

15. w punkcie 31. poprzez przyjęcie, że podstawę prawną orzeczenia obowiązku naprawienia szkody wobec oskarżonych M. S. (1) i D. M. stanowi art. 46 § 1 k.k. a wobec oskarżonych G. C. i D. L. stanowi art. 46 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 r. przy zast. art. 4 § 1 k.k.;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od Skarbu Państwa (Sąd Okręgowy w Gliwicach) na rzecz adw. P. M. – Kancelaria Adwokacka w R. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych, w tym 23% podatku VAT, tytułem zwrotu kosztów obrony z urzędu udzielonej oskarżonemu G. C. w postępowaniu odwoławczym;

IV. zasądza od oskarżonego G. C. na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze w kwocie 742 (siedemset czterdzieści dwa) złote oraz opłatę w kwocie 680 (sześćset osiemdziesiąt) zł;

V. zasądza od oskarżonych M. S. (1), M. M. (1), J. J. (1) i D. M. na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze w kwotach po 4 (cztery) zł oraz opłaty w kwotach:

- wobec M. S. (1) - 6.600 (sześć tysięcy sześćset) zł,

- wobec M. M. (1) - 3.300 (trzy tysiące trzysta) zł,

- wobec J. J. (1) - 1.300 (tysiąc trzysta) zł,

- wobec D. M. - 6.400 (sześć tysięcy czterysta) zł.

SSO del. Arkadiusz Cichocki SSA Iwona Hyła SSA Grzegorz Wątroba

Sygn. akt II AKa 352/18

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gliwicach rozpoznawał sprawę M. S. (1), M. M. (1), J. J. (1), D. M., D. L. i G. C. oskarżonych o to, że:

I. w okresie od września 2009 roku do czerwca 2013 roku, w R. i innych miejscowościach, działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, brali udział w zorganizowanej grupie przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw polegających na groźeniu uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia, celem doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, przestępstw przeciwko mieniu oraz wyzyskiwaniu przymusowego położenia innych osób i zawierania umów z obowiązkiem niewspółmiernego świadczenia ze świadczeniem wzajemnym,

tj. o czyn z art. 258 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

przy czym D. M. czynu tego dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu z dnia 14 grudnia 1990 roku o sygn. akt So 269/90 za przestępstwo z art. 148 par. 1 dkk w zw. z art. 210 par. 2 dkk i inne, na karę 15 lat pozbawienia wolności, którą to karę odbywał w okresie od 25.10.1989 roku do 4 stycznia 1992 roku i od 25 marca 1996 roku do 11 stycznia 2005 roku,

tj. o czyn z art. 258 § 1 kk w zw. z art. 12 kk przy zast. art. 64 § 2 kk

M. S. (1), M. M. (1), D. M.

oskarżonych o to, że:

II. w okresie od września 2009 roku do lipca 2012 roku w R. i innych miejscowościach, działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia M. M. (2) oraz osobom dla niego najbliższym,

doprowadzili go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w gotówce w łącznej kwocie 90.900 zł z tytułu rzekomej umowy pożyczki, zmusili do uznania fikcyjnego długu w kwocie 54.000 zł ściągniętego w kwocie 50.000 zł w drodze egzekucji komorniczej oraz w kwocie 4.500 zł przekazanych bezpośrednio w gotówce, zmusili do założenia działalności gospodarczej z tytułu prowadzenia której przywłaszczyli sobie osiągnane przychody w łącznej wysokości nie mniej niż 102.000 zł, ponoszenia opłat z tytułu dzierżawy placu w łącznej kwocie 12.000 zł, zmusili do prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na prowadzeniu punktu skupu złomu oraz zmusili do wyremontowania pomieszczeń mieszkalnych i gospodarczych za łączną kwotę 15.000 zł, czym doprowadzili M. M. (2) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie nie mniej niż 274.400 zł, czyniąc sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu,

tj. o czyn z art. 282 kk w zw. z art. 12 kk przy zast. art. 65 § 1 kk

przy czym D. M. czynu tego dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu z dnia 14 grudnia 1990 roku o sygn. akt So 269/90 za przestępstwo z art. 148 par. 1 dkk w zw. z art. 210 par. 2 dkk i inne, na karę 15 lat pozbawienia wolności, którą to karę odbywał w okresie od 25.10.1989 roku do 4 stycznia 1992 roku i od 25 marca 1996 roku do 11 stycznia 2005 roku,

tj. o czyn z art. 282 kk w zw. z art. 12 kk przy zast. art. 65 § 1 kk przy zast. art. 64 § 2 kk

M. S. (1), M. M. (1) D. M. i J. J. (1)

oskarżonych o to, że:

III. w okresie od lutego 2010 roku do czerwca 2013 roku w R. i innych miejscowościach, działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia D. S., usiłowali doprowadzić go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 80.000 zł z tytułu rzekomo zawartej przedwstępnej umowy kupna sprzedaży udziału w 1/2 prawa własności nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), usiłowali dokonać zaboru samochodów marki M. wartości 20.000 zł oraz M. wartości 10.000 zł, jednak zamierzonego celu nie osiągnęli z uwagi na odmowę płatności przez D. S. oraz doprowadzili D. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 500 zł,

tj. o czyn z art. 282 kk w zw. z art. 12 kk i art. 13 § 1 kk w zw. z art. 282 kk przy zast. art. 11 § 2 kk

M. S. (1), D. M., D. L. i G. C.

oskarżonych o to, że:

IV. w okresie od bliżej nieustalonej daty 2009 roku do lipca 2012 roku w R. i innych miejscowościach, działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia T. B. (1) oraz osób dla niego najbliższych, doprowadzili go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w gotówce, zmuszali do pośrednictwa w sprzedaży samochodów osobowych po określonych kwotach, które były dopisywane do długu pokrzywdzonego w przypadku nie dokonania transakcji, usiłowali doprowadzić do przeprowadzenia zmian własnościowych nieruchomości oraz zawierania umów kredytowych i dokonywania zakupów w systemie ratalnym, usiłowali zmusić do sporządzania nierzetelnych dokumentów, celem zawierania umów kredytowych, zmusili do prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na prowadzeniu punktu skupu złomu oraz zmuszali do odprowadzania składek ZUS, czym doprowadzili T. B. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie nie mniej niż 100.000 zł, czyniąc sobie z popełnienia przestępstw stałe źródło dochodu,

tj. o czyn z art. 282 kk w zw. z art. 12 kk i art. 13 § 1 kk

w zw. z art. 282 kk przy zast. art. 11 § 2 kk

przy zast. art. 65 § 1 kk

przy czym D. M. czynu tego dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu z dnia 14 grudnia 1990 roku o sygn. akt So 269/90 za przestępstwo z art. 148 par. 1 dkk w zw. z art. 210 par. 2 dkk i inne, na karę 15 lat pozbawienia wolności, którą to karę odbywał w okresie od 25.10.1989 roku do 4 stycznia 1992 roku i od 25 marca 1996 roku do 11 stycznia 2005 roku,

tj. o czyn z art. 282 kk w zw. z art. 12 kk i art. 13 § 1 kk w zw. z art. 282 kk przy zast. art. 11 § 2 kk przy zast. art. 65 § 1 kk przy zast. art. 64 § 2 kk

M. S. (1), M. M. (1) i J. J. (1)

oskarżonych o to, że:

V. w okresie od lipca 2012 roku do listopada 2012 roku w P. i w R., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, zażądali kwoty 6.000 zł płatnych w ratach, w zamian za zwrot bezprawnie zabranego samochodu marki B. na szkodę M. M. (2), czym doprowadzili go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie mniej niż 4.300 zł,

tj. o czyn z art. 286 § 2 kk w zw. z art. 12 kk

M. S. (1), M. M. (1) i D. M.

oskarżonych o to, że:

VI. w okresie od bliżej nieustalonego dnia listopada 2010 roku do 23 listopada 2010 roku w S. i innych miejscowościach, działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wykorzystując przymusowe położenie A. S., doprowadzili go do zawarcia umowy nakładając na niego obowiązek świadczenia niewspółmiernego ze świadczeniem wzajemnym, a polegającym na przejęciu jego długu w wysokości 50.000 zł, doprowadzając go do potwierdzenia rzekomo zawartej w dniu 23.11.2010 roku pożyczki w kwocie 170.000 zł oraz poddania się egzekucji w kwocie 200.000 zł,

tj. o czyn z art. 304 kk w zw. z art. 12 kk

M. S. (1)

oskarżonego o to, że:

VII. w bliżej nieustalonym czasie, nie później niż 19 października 2011 roku w R., wykorzystując uzależnienie od siebie J. J. (1) polecił mu złożenie fałszywych zeznań mających służyć za dowód w sprawie przed Sądem Okręgowym w Gliwicach, Wydział Zamiejscowy w Rybniku, w sprawie II C 239/10, zeznając, że D. S. winien jest M. S. (1) pieniądze oraz że zamierza sprzedać M. S. (1) nieruchomości,

tj. o czyn z art. 18 § 1 kk w zw. z art. 233 § 1 kk

VIII. w bliżej nieustalonym czasie, nie później niż 19 października 2011 roku w R., stosując groźbę bezprawną wobec M. M. (2) oraz osób dla niego najbliższych, zmusił M. M. (2) do złożenia fałszywych zeznań mających służyć za dowód w sprawie przed Sądem Okręgowym w Gliwicach, Wydział Zamiejscowy w Rybniku, w sprawie II C 239/10, i zeznania, że był świadkiem spotkania M. S. (1) z D. S. i przekazania D. S. pliku pieniędzy,

tj. o czyn z art. 191 § 1 kk

IX. w bliżej nieustalonym czasie 2009 roku w R., wykorzystując przymusowe położenie J. P., zawarł z nim umowę pożyczki na kwotę 3.000 zł, nakładając na niego obowiązek świadczenia niewspółmiernego ze świadczeniem wzajemnym, pobierając pieniądze w kwocie nie mniejszej niż 6.000 zł oraz auto lawetę marki I. na szkodę J. P.,

tj. o czyn za art. 304 kk

J. J. (1)

oskarżonego o to, że:

X. w dniu 19 października 2011 roku w R., będąc uprzedzony o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, składając zeznania mające służyć za dowód w sprawie przed Sądem Okręgowym w Gliwicach, Wydział Zamiejscowy w Rybniku, w sprawie II C 239/10, zeznał nieprawdę zeznając, że D. S. winien jest M. S. (1) pieniądze oraz że zamierza sprzedać M. S. (1) nieruchomości,

tj. o czyn z art. 233 § 1 kk

a nadto D. M.

oskarżonego o to, że:

XI. w bliżej nieustalonym czasie na przełomie kwietnia i maja 2012 roku w A., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wykorzystując przymusowe położenie M. M. (3), zawarł z nim ustną umowę pożyczki na kwotę 15.000 zł, nakładając na niego obowiązek świadczenia niewspółmiernego ze świadczeniem wzajemnym, poprzez ustalenie miesięcznych odsetek na kwotę 2.000 zł oraz potrącając przy wypłacie pożyczki kwotę 3.000 zł oraz żądając przekazania w zastaw samochód osobowy marki V. (...) wartości 30.000 zł,

tj. o czyn z art. 304 kk

XII. w dniu 4 maja 2012 roku w R., przywłaszczył sobie powierzone mu mienie ruchome w postaci samochodu osobowego marki V. (...) o nr VIN (...), nr rej (...) wartości 30.000 zł, zbywając następnie pojazd innej osobie, czym wyrządził szkodę M. M. (3) w kwocie 26.000 zł,

tj. o czyn z art. 284 § 2 kk

XIII. w grudniu 2012 roku w R., przywłaszczył sobie powierzone mu mienie ruchome w postaci samochodu osobowego marki P. (...) o nr VIN (...) wartości 26.000 zł, zbywając następnie pojazd innej osobie, czym wyrządził szkodę J. i J. J. (2) w kwocie 26.000 zł,

tj. o czyn z art. 284 § 2 kk

XIV. w bliżej nieustalonym czasie 2009 roku w Ł., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wykorzystując przymusowe położenie A. S., zawarł z nim ustną umowę pożyczki na kwotę 50.000 zł, nakładając na niego obowiązek świadczenia niewspółmiernego ze świadczeniem wzajemnym, poprzez ustalenie miesięcznych odsetek na kwotę 5.000 zł, a następnie po upływie dwóch miesięcy podnosząc je na kwotę 10.000 zł miesięcznie, przy czym czynu tego dopuścił się w warunkach powrotu do przestępstwa będąc uprzednio skazanym wyrokiem Sądu Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu z dnia 14 grudnia 1990 roku o sygn. akt So 269/90 za przestępstwo z art. 148 par. 1 dkk w zw. z art. 210 par. 2 dkk i inne, na karę 15 lat pozbawienia wolności, którą to karę odbywał w okresie od 25.10.1989 roku do 4 stycznia 1992 roku i od 25 marca 1996 roku do 11 stycznia 2005 roku,

tj. o czyn z art. 304 kk w zw. z art. 64 § 1 kk

Wyrokiem z dnia 27 listopada 2017 r., sygn. V K 4/14 Sąd Okręgowy w Gliwicach orzekł, co następuje:

1. uniewinnia oskarżonych **M. S. (1), M. M. (1), J. J. (1), D. M., D. L. i G. C.** od popełnienia czynu zarzucanego im wyżej w pkt I części wstępnej wyroku,

2. uznaje **M. S. (1), D. M. i M. M. (1)** za winnych tego, że działając w R. i innych miejscowościach M. S. (1) w okresie od września 2009 roku do lipca 2012 roku, zaś D. M. i M. M. (1) od bliżej nieustalonej daty w 2010 r. do lipca 2012 r. działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i czyniąc sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu, grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia M. M. (2) oraz osobom dla niego najbliższym, doprowadzili go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w gotówce w związku z opłacaniem nienależnych odsetek od zaciągniętej pożyczki, nadto zmuszając do uznania fikcyjnego długu w kwocie 54.000 zł, który został następnie ściągnięty w drodze egzekucji komorniczej, zmuszając do założenia działalności gospodarczej, z tytułu prowadzenia której przywłaszczyli sobie osiągnięte przychody oraz ponoszenia opłat z tytułu dzierżawy placu w łącznej kwocie nie mniejszej niż 16.000 zł, zmuszając do prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na prowadzeniu punktu skupu złomu oraz zmuszając do wyremontowania pomieszczeń mieszkalnych i gospodarczych, czym doprowadzili M. M. (2) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie nie mniejszej niż 106.500 zł, czym wyczerpali znamiona przestępstwa z art. 282 kk w zw. z art. 12 kk w zw. z art. 65§1 kk i za to na mocy art. 282 kk w zw. z art. 65§1 kk w zw. z art. 4§1 kk i przy zastosowaniu art. 33§1,2 i 3 kk skazuje oskarżonych M. S. (1) i D. M. na karę 4 (czterech) lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny 100 (stu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę po 100,00 (stu) złotych każda, zaś oskarżonego M. M. (1) na karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100 (stu) złotych,

3. uznaje oskarżonych **M. S. (1), D. M., M. M. (1) i J. J. (1)** za winnych tego, że w okresie od lutego 2010 roku do czerwca 2013 roku w R. i innych miejscowościach, działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia D. S., usiłowali doprowadzić go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 80.000 zł z tytułu rzekomo zawartej przedwstępnej umowy kupna sprzedaży udziału w 1/2 prawa własności nieruchomości położonej w W. przy ul. (...), oraz doprowadzili D. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 500 zł zmuszając go wcześniej do zawarcia ugody, z której wynikało, iż jest winny M. S. (1) kwotę 40.000 zł, czym wyczerpali znamiona przestępstwa z art. 282 kk w zw. z art. 12 kk i art. 13 § 1 kk w zw. z art. 282 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk i za to na mocy art. 14§1 kk w zw. z art. 282 kk przy zastosowaniu art. 11 §3 kk w zw. z art. 4§1 kk i art. 33 §1,2,3 kk skazuje M. S. (1) i D. M. na karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100,00 (stu) złotych, zaś oskarżonych M. M. (1) i J. J. (1) na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100,00 (stu) złotych,

4. uznaje oskarżonych **M. S. (1), D. M., D. L. i G. C.** w R. i innych miejscowościach, przy czym M. S. (1) od nieustalonej daty 2009 r. , D. M. (1), D. L. i G. C. od nieustalonej daty 2010 r. do lipca 2012 roku, wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, czyniąc sobie z popełnienia przestępstwa stałe źródło dochodu, grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia T. B. (1) oraz osób dla niego najbliższych, doprowadzili go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w gotówce, zmuszali do pośrednictwa w sprzedaży samochodów osobowych po określonych kwotach, które były dopisywane do długu pokrzywdzonego w przypadku nie dokonania transakcji, usiłowali doprowadzić do przeprowadzenia zmian własnościowych nieruchomości oraz zawierania umów kredytowych i dokonywania zakupów w systemie ratalnym, usiłowali zmusić do sporządzania nierzetelnych dokumentów, celem zawierania umów kredytowych, zmusili do prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na prowadzeniu punktu skupu złomu oraz zmuszali do odprowadzania składek ZUS, czym doprowadzili T. B. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie nie mniej niż 25.000 zł, czym wyczerpali znamiona przestępstwa z art. z art. 282 kk w zw. z art. 12 kk i art. 13 § 1 kk w zw. z art. 282 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 12 kk i za to na mocy art. 14§1 kk w zw. z art. 282 kk przy zastosowaniu art. 11 §3 kk w zw. z art. 4§1 kk i art. 33 §1,2,3 kk skazuje M. S. (1) i D. M. na karę 3 (trzech) lat pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych ustalając wysokość

jednej stawki na kwotę 100,00 (stu) złotych, zaś oskarżonych D. L. i G. C. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50,00 (pięćdziesięciu) złotych,

5. uznaje oskarżonych **M. S. (1), M. M. (1) i J. J. (1)** za winnych tego, że w okresie od lipca 2012 roku do listopada 2012 roku w P. i w R., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, zażądali kwoty 6.000 zł płatnej w ratach, w zamian za zwrot bezprawnie zabranego samochodu marki B. na szkodę M. M. (2), czym doprowadzili go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie mniej niż 4.300 zł, wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 286§2 kk w zw. z art. 12 kk i za to na mocy art. 286§2 w zw. z §1 kk w zw. z art. 4§1 kk skazuje każdego z nich na karę 7 (siedmiu) miesięcy pozbawienia wolności,

6. uznaje oskarżonych **M. S. (1), D. M. i M. M. (1)** za winnych tego, że w okresie od nieustalonego dnia listopada 2010 r. do dnia 23 listopada 2010 r. w K. i innych miejscowościach działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, wspólnie i w porozumieniu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej wykorzystując przymusowe położenie A. S., który uprzednio zawarł z D. M. ustną pożyczkę w wysokości 50.000 zł, doprowadzili go do zawarcia umowy nakładając na niego obowiązek świadczenia niewspółmiernego ze świadczeniem wzajemnym, polegającym na przejęciu jego długu w kwocie 50.000 zł i doprowadzając go do potwierdzenia, że zawarł umowę pożyczki w kwocie 170.000 zł. w dniu 23.11.2010 r. oraz do poddania się egzekucji w kwocie 200.000 zł., czym wyczerpali znamiona przestępstwa z art. 304 kk w zw. z art. 12 kk i za to na mocy art. 304 kk w zw. z art. 4§1 kk i przy zastosowaniu art. 33§1,2 i 3 kk skazuje M. S. (1) i D. M. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych przy ustaleniu jednej stawki na kwotę po 100,00 (sto) złotych, zaś M. M. (1) na karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych przy ustaleniu jednej stawki na kwotę 100,00 (stu) złotych,

7. uznaje oskarżonego **M. S. (1)** za winnego popełnienia zarzucanego mu wyżej w pkt VII części wstępnej wyroku czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 18§1 kk w z art. 233§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed 1.07.2015 r.) i za to na mocy art. 19§1 kk w zw. z art. 233§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed 1.07.2015 r.) w zw. art. 4§1 kk skazuje go na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności,

8. uznaje oskarżonego **M. S. (1)** za winnego popełnienia zarzucanego mu wyżej pkt. VIII części wstępnej wyroku czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 191§1 kk i za to na mocy art. 191§1 kk w zw. z art. 4§1 kk skazuje go na karę 1 (jednego) roku i 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności,

9. uniewinnia oskarżonego M. S. (1) od popełnienia zarzucanego mu wyżej w pkt IX części wstępnej wyroku czynu,

10. na podstawie art. 85 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) i art. 86§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 4§1 kk łączy oskarżonemu **M. S. (1) (S.)** kary pozbawienia wolności orzeczone wyżej w pkt 2,3,4,5,6,7,8 i orzeka wobec niego jedną karę łączną 5 (pięciu) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,

11. na podstawie art. 85 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) i art. 86§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) i art. 86§2 kk w zw. z art. 4§1 kk łączy oskarżonemu **M. S. (1) (S.)** kary grzywny orzeczone wyżej w pkt 2,3,4,6 i orzeka wobec niego jedną karę łączną grzywny w wymiarze 300 (trzystu) stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100,00 (stu) złotych,

12. na podstawie art. 63§1 kk w zw. z art. 4§1 kk zalicza oskarżonemu M. S. (1) na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 29 lipca 2013 r. godz. 9.00 do dnia 28 stycznia 2015 r.,

13. uznaje oskarżonego **J. J. (1)** za winnego tego, że w dniu 19 października 2011 roku w R., będąc uprzedzony o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, składając zeznania mające służyć za dowód w sprawie przed

Sądem Okręgowym w Gliwicach, Wydział Zamiejscowy w R., w sprawie II C 239/10, działając na polecenie M. S. (1) zeznał nieprawdę zeznając, że od D. S. miał wiedzę, że jest on winien M. S. (1) pieniądze oraz że zamierza sprzedać M. S. (1) nieruchomości, wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 233§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) i za to na podstawie art. 233§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 4§1 kk skazuje go na karę 7 (siedmiu) miesięcy pozbawienia wolności,

14. na podstawie art. 85 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) i art. 86§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 4§1 kk łączy oskarżonemu J. J. (1) kary pozbawienia wolności orzeczone wyżej w pkt 3,5,13 i orzeka wobec niego jedną karę łączną 1 (jednego) roku i 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności,

15. na podstawie art. 69§ 1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) i art. 69§2 kk w zw. z art. 70§1 pkt 1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 4§1 kk wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego J. J. (1) kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesza na okres próby wynoszący 4 (cztery) lata,

16. na podstawie art. 63§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 4§1 kk zalicza oskarżonemu J. J. (1) na poczet orzeczonej kary grzywny okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 30.07.2013 r. do dnia 1.08.2013 r.,

17. na podstawie art. 85 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) i art. 86§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 4§1 kk łączy oskarżonemu **M. M. (1)** kary pozbawienia wolności orzeczone wyżej w pkt 2,3,5,6 i orzeka wobec niego jedną karę łączną 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności,

18. na podstawie art. na podstawie art. 85 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) i art. 86§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) i art. 86§2 kk w zw. z art. 4§1 kk łączy oskarżonemu M. M. (1) kary grzywny orzeczone wyżej w pkt 2,3 i 6 i orzeka wobec niego jedną karę łączną grzywny w wymiarze 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100,00 (stu) złotych,

19. na podstawie art. 69 § 1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) i art. 69§2 kk i art. 69§3 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 70§2 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art.65§1 kk i przy zastosowaniu art. 4§1 kk wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego M. M. (1) kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesza na okres próby wynoszący 4 (cztery) lata,

20. na podstawie art. 73§2 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art.65§1 kk i przy zastosowaniu art. 4§1 kk oddaje oskarżonego M. M. (1)w okresie próby pod dozór kuratora,

21. na podstawie art. 63§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 4§1 kk zalicza oskarżonemu M. M. (1) na poczet orzeczonej kary łącznej grzywny okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 29.07.2013 r. do dnia 1.08.2013 r.,

22. na podstawie art. 69§ 1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) i art. 69§2 kk i art. 69§3 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 70§2 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art.65§1 kk i przy zastosowaniu art. 4§1 kk wykonanie orzeczonych wobec oskarżonych **G. C. i D. L.** kar pozbawienia wolności warunkowo zawiesza na okres próby wynoszący 4 (cztery) lata,

23. na podstawie art. 73§2 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art.65§1 kk i przy zastosowaniu art. 4§1 kk oddaje oskarżonych G. C. i D. L. w okresie próby pod dozór kuratora,

24. na podstawie art. 63§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 4§1 kk zalicza oskarżonym G. C. i D. L. na poczet orzeczonych względem każdego kar grzywny okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie stosowanego względem każdego z nich od dnia 18.12.2013 r. do 19.12.2013 r.

25. uznaje oskarżonego **D. M.** za winnego tego, że działając w podobny sposób w krótkich odstępach czasu w R. przywłaszczył sobie powierzone mu przez M. M. (3) mienie ruchome, i tak:

- w dniu 4 maja 2012 r. przywłaszczył samochód osobowy marki V. (...) o nr VIN (...), o nr rej. (...) wartości 30.000 zł, zbywając następnie pojazd innej osobie, czym wyrządził szkodę M. M. (3) w kwocie nie mniejszej niż 26.000 zł, czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 284§2 kk,

- w grudniu 2012 r. przywłaszczył samochód osobowy marki P. (...) o nr VIN (...) wartości nie mniejszej niż 26.000 zł, zbywając następnie pojazd innej osobie, czym wyrządził szkodę J. i J. J. w kwocie 32.000 zł, czym wyczerpał znamiona przestępstwa z art. 284§2 kk,

przyjmując, iż działał ciągiem przestępstw z art. 91§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) i za to na podstawie art. 284§2 kk w zw. z art. 91§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 4 § 1 kk i przy zastosowaniu art. 33 §1,2 i 3 kk skazuje go na karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 200 (dwustu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100,00 (stu) złotych,

26. na podstawie art. 91§2 kk w zw. z art. 86§1kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) i art. 86§2 kk w zw. z art. 4§1 kk łączy orzeczone wobec oskarżonego D. M. jednostkowe kary pozbawienia wolności i kary grzywny orzeczone w pkt 2,3,4,6 i 25 wyroku i orzeka wobec niego jedną karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 5 (pięciu) lat pozbawienia wolności oraz jedną karę łączną grzywny w wymiarze 300 (trzystu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 100,00 (stu) złotych,

27. na podstawie art. 63§1 kk w zw. z art. 4§1 kk zalicza oskarżonemu D. M. na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 6 sierpnia 2013 r. godz. 9.00 do dnia 26 lipca 2014 r.,

28. uniewinnia oskarżonego **D. M.** od popełnienia zarzucanych mu wyżej w pkt XI i XIV wyroku czynów,

29. na podstawie art. 46§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 4§1 kk orzeka wobec oskarżonych M. S. (1), M. M. (1) i D. M. obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem przypisanym im w pkt 2 wyroku poprzez zapłatę solidarnie na rzecz M. M. (2) kwoty 106.500,00 (stu sześciu tysięcy pięciuset) złotych,

30. na podstawie art. 46§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 4§1 kk orzeka wobec oskarżonych M. S. (1), M. M. (1), D. M. i J. J. (1) obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem przypisanym im w pkt 3 wyroku poprzez zapłatę solidarnie na rzecz D. S. kwoty 500,00 (pięciuset) złotych,

31. na podstawie art. 46§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 4§1 kk orzeka wobec oskarżonych M. S. (1), D. M., G. C. i D. L. obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem przypisanym im w pkt 4 wyroku poprzez zapłatę solidarnie na rzecz T. B. (1) kwoty 25.000,00 (dwudziestu pięciu tysięcy) złotych,

32. na podstawie art. 46§1 kk (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1.07.2015 r.) w zw. z art. 4§1 kk orzeka wobec oskarżonych M. S. (1), M. M. (1) i J. J. (1) obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem przypisanym im w pkt 5 wyroku poprzez zapłatę solidarnie na rzecz M. M. (2) kwoty 4.300,00 (czterech tysięcy trzystu) złotych,

33. na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. prawo adwokaturze przyznaje obrońcy oskarżonego G. C. adw. P. M. kwotę 3.120,00 (trzech tysięcy stu dwudziestu) złotych, powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług w kwocie 717,60 złotych (siedmiuset siedemnastu złotych sześćdziesięciu groszy), tj. łącznie kwotę 3.837,60 (trzech tysięcy osmiuset trzydziestu siedmiu złotych sześćdziesięciu groszy) w związku z pomocą prawną świadczoną temu oskarżonemu z urzędu,

34. na podstawie art. 627 kpk zasądza od oskarżonych koszty postępowania, i tak:

- od oskarżonego **M. S. (1)** tytułem opłaty kwotę 6.600,00 (sześć tysięcy sześćset) złotych i tytułem wydatków kwotę 781,50 złotych (siedemset osiemdziesiąt jeden złotych pięćdziesiąt groszy),

- od oskarżonego **D. M.** tytułem opłaty kwotę 6.400,00 (sześć tysięcy czterysta) złotych i tytułem wydatków kwotę 1.731,80 (tysiąc siedemset trzydzieści jeden złotych osiemdziesiąt groszy),

- od oskarżonego **M. M. (1)** tytułem opłaty kwotę 3.300,00 (trzech tysięcy trzystu) złotych i tytułem wydatków kwotę 429,20 złotych (czterysta dwadzieścia dziewięć złotych dwadzieścia groszy),

- od oskarżonego **J. J. (1)** tytułem opłaty kwotę 1.300,00 (tysiąc trzystu) złotych i tytułem wydatków kwotę 429,20 złotych (czterysta dwadzieścia dziewięć złotych dwadzieścia groszy),

- od oskarżonego **G. C.** tytułem opłaty kwotę 680,00 (sześciuset osiemdziesięciu) złotych i tytułem wydatków kwotę 4.517,55 złotych (czterech tysięcy pięciuset siedemnastu złotych pięćdziesięciu pięciu groszy),

- od oskarżonego **D. L.** tytułem opłaty kwotę 680,00 (sześciuset osiemdziesięciu) złotych i tytułem wydatków kwotę 429,20 złotych (czterysta dwadzieścia dziewięć złotych dwadzieścia groszy).

Apelacje od tego wyroku wnieśli obrońcy oskarżonych **J. J. (1)**, **D. M.**, **G. C.**, **M. S. (1)** i **M. M. (1)** zaskarżając wyrok w całości – w odniesieniu do rozstrzygnięć dotyczących reprezentowanych przez nich oskarżonych.

Obrońca oskarżonego **M. S. (1)** zaskarżył wyrok w całości i zarzucił:

1) Obrazę prawa materialnego, poprzez błędną wykładnię art. 282 k.k., i uznanie przez Sąd, że osoba, która w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przemocą, groźbą zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie, doprowadza inną osobę do założenia działalności gospodarczej lub do prowadzenia działalności gospodarczej, wyczerpuje znamiona przestępstwa art. 282 k.k., podczas gdy przepis stanowi iż wypełnia znamiona przestępstwa z art. 282 k.k. osoba, która w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przemocą, groźbą zamachu na życie lub zdrowie albo gwałtownego zamachu na mienie, doprowadza inną osobę do zaprzestania działalności gospodarczej;

2) Obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia tj. art. 7 k.p.k. i art. 4 k.p.k. w zw. z art. 391 § 1 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 1.07.2015 r. na podstawie art. 36 pkt. 2 ust. o zmianie ustawy- Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 27 września 2013 r.) w zw. z art. 392 § 1 k.p.k. w zw. z art. 394 § 2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez rażące naruszenie zasady bezpośredniości, a to odczytanie lub uznanie za ujawnione bez odczytywania na rozprawie protokołów zeznań świadków wymienionych w akcie oskarżenia, m. in. **R. P.**, braku podstawy do takiego postąpienia, a tym samym pozbawienia składu orzekającego możliwości bezpośredniej obserwacji, a w konsekwencji samodzielnego ukształtowania przekonania o wiarygodności bądź niewiarygodności innych zeznań świadków, zwłaszcza wobec ich zmienności oraz wewnętrznych sprzeczności, w szczególności zaś pominięcie wagi i znaczenia tych dowodów dla postępowania;

3) Obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia tj. art. 5 § 2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego **M. S. (1)**, mimo że dowody przeprowadzone w sprawie nie pozwalają na tak kategoryczne stwierdzenie, a przeciwnie, zgromadzone dowody pozostawiają istotne wątpliwości, co do faktycznego charakteru zachowania oskarżonego w trakcie zdarzeń objętych aktem oskarżenia;

4) Obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia tj. art. 7 k.p.k. i art. 424 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., polegającą na dowolnej, a nie swobodnej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, wynikającą z naruszenia zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, przy jednoczesnym naruszeniu zasady obiektywizmu, z pominięciem wielu istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, także świadczących o braku sprawstwa oskarżonego **M. S. (1)**, w tym w szczególności poprzez nieuzasadnione nadanie waloru wiarygodności zeznaniom **M. M. (2)**, pomimo ich nielogiczności, sprzeczności z

zasadami doświadczenia życiowego oraz wskazaniem wiedzy, przy jednoczesnej nieuzasadnionej odmowie nadania waloru wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego M. S. (1), które charakteryzuje konsekwencja, spójność i logiczność;

5) Obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia art. 7 k.p.k. i art. 424 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., polegającą na dowolnej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, wynikającą z naruszenia zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, przy jednoczesnym naruszeniu zasady obiektywizmu, z pominięciem wielu istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, także świadczących o braku sprawstwa oskarżonego M. S. (1), w tym w szczególności poprzez nieuzasadnione nadanie waloru wiarygodności zeznaniom T. B. (1), pomimo ich sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego oraz wskazaniem wiedzy, przy jednoczesnej nieuzasadnionej odmowie nadania waloru wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego M. S. (1), które charakteryzuje konsekwencja, spójność i logiczność;

6) Obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia tj. art. 7 k.p.k. i art. 424 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., polegającą na dowolnej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, wynikającą z naruszenia zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, przy jednoczesnym naruszeniu zasady obiektywizmu, z pominięciem wielu istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, także świadczących o braku sprawstwa oskarżonego M. S. (1), w tym w szczególności poprzez nieuzasadnione nadanie waloru wiarygodności zeznaniom D. S., pomimo ich sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego oraz wskazaniem wiedzy, przy jednoczesnej nieuzasadnionej odmowie nadania waloru wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego M. S. (1), które charakteryzuje konsekwencja, spójność i logiczność;

7) Obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia tj. art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., poprzez niesłuszne oddalenie wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego M. S. (1) o zwrócenie się do operatorów sieci komórkowych o przesłanie bilingów z telefonów komórkowych pokrzywdzonych T. B. (1), M. M. (2) i D. S., z uwagi iż dowód ten nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, a także należytego uzasadnienia stanowiska w tym zakresie przez Sąd I instancji, co w stopniu poważnym ograniczyło prawo do obrony, podczas gdy niniejszy dowód był niezbędny do wykazania wiarygodności zeznań pokrzywdzonych, a także dla wykazania czy pokrzywdzeni kontaktowali się oni osobiście bądź telefonicznie;

8) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, iż pokrzywdzeni D. S., T. B. (1) i M. M. (2) się nie znali i w związku z tym ich zeznania należy uznać za wiarygodne, podczas gdy ich zeznania złożone w toku postępowania temu przeczą;

9) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, iż zachowanie oskarżonemu M. S. (1) wobec T. B. (1), D. S. i M. M. (2) było działaniem w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

10) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, iż treść zeznań M. M. (2) stanowią spójną całość i nieznacznie się od siebie różnią, a różnice te wynikają z upływu czasu, podczas gdy zeznania pokrzywdzonego są niespójne, często zmieniane, wewnętrznie sprzeczne, a także nie znajdują potwierdzenia w zeznaniach innych świadków, co całkowicie odbiera im walor wiarygodności;

11) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) groził uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia M. M. (2) i osobom dla niego najbliższym, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje, a zeznania świadków temu przeczą;

12) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) groząc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia M. M. (2) i osobom dla niego najbliższym, doprowadził go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w gotówce w związku opłacaniem nienależnych odsetek, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

13) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia M. M. (2) i osobom dla niego najbliższych, zmusił go do uznania fikcyjnego długu w kwocie 54.000 zł, który to następnie został ściągnięty w drodze egzekucji komorniczej, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że dług nie był fikcyjny;

14) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia M. M. (2) i osobom dla niego najbliższym, zmusił go do prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na prowadzeniu punktu złomu, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

15) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia M. M. (2) i osobom dla niego najbliższym, zmusił go do wyremontowania pomieszczeń mieszkalnych i gospodarczych, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

16) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) zmusił M. M. (2) do założenia działalności gospodarczej z tytułu prowadzenia której przywłaszczył sobie osiągnane przychody oraz ponoszenia opłat z tytułu dzierżawy placu, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje, a między oskarżonym i pokrzywdzonym została dobrowolnie zawarta umowa, na mocy której M. M. (2) był zobowiązany do uiszczania opłaty z tytułu dzierżawy;

17) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) doprowadził M. M. (2) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie nie mniejszej niż 106.500,00 złotych, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

18) Błąd w ustaleniach, faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, iż treść zeznań T. B. (1) stanowią spójną całość i nieznacznie się od siebie różnią, podczas gdy zeznania pokrzywdzonego są niespójne, często zmieniane oraz nie dają możliwości umiejscowienia w czasie wskazywanych faktów;

19) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, iż M. S. (1) grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia T. B. (1) i osobom dla niego najbliższych zmusił go do zatrudnienia M. S. (1) i co doprowadziło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem T. B. (1) z uwagi na odprowadzanie składki do ZUS, podczas gdy z okoliczności sprawy wynika, że T. B. (2) z własnej inicjatywy i dobrowolnie zatrudnił M. S. (1), a składki do ZUS stanowiło naturalne następstwa zatrudnienia;

20) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) groził uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia T. B. (1) i osobom dla niego najbliższych, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

21) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia T. B. (1) i osobom dla niego najbliższych, doprowadził go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w gotówce, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

22) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia T. B. (1) i osobom dla niego najbliższych, zmusił go do pośrednictwa w sprzedaży samochodów osobowych po określonych kwotach, które to kwoty były dopisywane do długu pokrzywdzonego w przypadku nie dokonania transakcji, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

23) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia T. B. (1) i osobom dla niego najbliższymi, usiłował doprowadzić do przeprowadzania zmian własnościowych nieruchomości oraz zawierania umów kredytowych dokonywania zakupów w systemie ratalnym podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

24) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia T. B. (1) i osobom dla niego najbliższymi, usiłował zmusić go do sporządzania nierzetelnych dokumentów celem zawarcia umów kredytowych, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

25) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia T. B. (1) i osobom dla niego najbliższymi, zmusił go do prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na prowadzeniu punktu złomu, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

26) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) doprowadził T. B. (1) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie nie mniej niż 25.000 złotych, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

27) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) groził uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia D. S., podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

28) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia D. S., usiłował doprowadzić go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 80.000,00 złotych, a także doprowadził go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 500,00 złotych, zmuszając go wcześniej do zawarcia ugody, z której wynikało, iż jest winny oskarżonemu kwotę 40.000 złotych, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

29) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) wykorzystując przymusowe położenie A. S., doprowadził do zawarcia umowy nakładającej na A. S. obowiązek świadczenia niewspółmiernego ze świadczeniem wzajemnym, polegającym na przejęciu jego długu w kwocie 50.000,00 złotych, który uprzednio zawarł z D. M., podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie wskazuje na fakt pozostawania A. S. w przymusowym położeniu w momencie zawierania umowy, a także na to, iż obowiązek zwrotu dotyczy świadczenia niewspółmiernego;

30) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, że oskarżony M. S. (1) groził A. S., podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje;

31) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, iż J. J. (1) był uzależniony od M. S. (1) i oskarżony M. S. (1) wykorzystując to uzależnienie, polecił mu złożenie fałszywych zeznań mających służyć jako dowód w sprawie przed Sądem Okręgowym w Gliwicach, Wydział Zamiejscowy w Rybniku w sprawie o sygn. akt II C 239/10, podczas gdy J. J. (1) nie był uzależniony od M. S. (1), a wskazane w zarzucie okoliczności nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym;

32) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, iż M. S. (1) stosując groźbę bezprawną wobec M. M. (2) oraz osób dla niego najbliższymi, zmusił M. M. (2) do złożenia fałszywych zeznań mających służyć jako dowód w sprawie przed Sądem Okręgowym w Gliwicach, Wydział

Zamiejscowy w Rybniku w sprawie o sygn. akt II C 239/10, podczas zgromadzony w sprawie materiał dowody na to nie wskazuje.

33) Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, poprzez przyjęcie, iż M. S. (1) wspólnie i w porozumieniu z innymi oskarżonymi, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, zażądali kwoty 6.000 zł płatnej w ratach, w zamian za zwrot bezprawnie zabranego samochodu marki B. na szkodę M. M. (2), czym doprowadzili go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie nie mniej niż 4.300 zł, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie wskazuje na to, iż oskarżony brał udział w zaborze przedmiotowego samochodu, a także iż nie osiągnął żadnej korzyści majątkowej z tego tytułu.

Z ostrożności procesowej obrońca zarzucił również obrazę prawa materialnego tj. art. 282 k.k. polegającą na błędnej subsumpcji i przyjęciu przez Sąd, że czyn popełniony przez M. S. (1), przy ustalonym przez Sąd stanie faktycznym, wypełnia znamiona art. 282 k.k., podczas gdy tak ustalony stan faktyczny wskazywałby na wypełnienie przez M. S. (1) znamion przestępstwa z art. 191 § 2 k.k.

Jednocześnie, z ostrożności procesowej, w przypadku nieuwzględnienia wyżej wskazanych zarzutów, obrońca zarzucił:

a) rażąco niewspółmierność kary orzeczonej wobec M. S. (1) w pkt. 2-8, a w efekcie pkt. 10 sentencji wyroku tj. kary pozbawienia wolności w wymiarze 5 lat i 6 miesięcy, podczas gdy całokształt okoliczności sprawy wskazuje na przecenienie okoliczności obciążających i niedoceniecie okoliczności łagodzących, co powoduje, że utrzymanie wymierzonej kary, zwłaszcza w kontekście zobowiązania do naprawienia szkody poprzez wypłaty znacznego odszkodowania, sprawia, że tak orzeczona kara w stosunku do M. S. (1) jest rażąco surowa;

b) rażąco niewspółmierność kary orzeczonej wobec M. S. (1) w pkt. 2, 3, 4, 6, a w efekcie pkt. 11 sentencji wyroku, tj. kary grzywny w wymiarze 300 stawek dziennych, przyjmując, że jedna stawka wynosi 100 zł, podczas gdy całokształt okoliczności sprawy wskazuje na przecenienie okoliczności obciążających i niedoceniecie okoliczności łagodzących, co powoduje, że utrzymanie wymierzonej kary, zwłaszcza w kontekście konieczności zobowiązania do naprawienia szkody poprzez wypłaty znacznego odszkodowania, sprawia, że tak orzeczona kara w stosunku do M. S. (1) jest rażąco surowa.

W konsekwencji podniesionych zarzutów obrońca M. S. (1) wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie M. S. (1) od czynów mu przypisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sadowi I instancji do ponownego rozpoznania a także o zasądzenie na rzecz oskarżonego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za obie instancje. Jednocześnie, z ostrożności procesowej wniósł ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku wobec oskarżonego M. S. (1), poprzez orzeczenie łagodniejszej kary.

Obrońca oskarżonego M. M. (1) zarzucił obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a to:

1) art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. art. 366 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów oraz brak uzasadnienia, z jakiego powodu sąd jednym dowodom przyznał walor wiarygodności, a nie uznał dowodów przeciwnych, które to uchybienia polegały na:

- przyznaniu waloru wiarygodności zeznaniom złożonym w toku postępowania przygotowawczego, podczas gdy zeznania złożone w postępowaniu sądowym zawierały istotne odrębności, które nie zostały usunięte przez sąd;
- dokonaniu oceny wiarygodności zeznań złożonych w toku postępowania przygotowawczego w oparciu o dowolne i sprzeczne z doświadczeniem życiowym i zasadami logiki argumenty, a to powołując się m. in. na upływ czasu, relacje koleżeńskie pomiędzy oskarżonymi i pokrzywdzonymi oraz istnienie mechanizmu wyparcia u pokrzywdzonych;

- dowolnej ocenie dowodu w postaci wyjaśnień oskarżonego M. M. (1), poprzez odmowę przyznania im waloru wiarygodności, podczas gdy wyjaśnienia te są spójne oraz konsekwentne;
- dowolnej ocenie dowodów w postaci zeznań pokrzywdzonych M. M. (2), D. S. oraz A. S. poprzez przyznanie waloru wiarygodności zeznaniom złożonym w toku postępowania przygotowawczego, podczas gdy zeznania złożone na rozprawie przeczyły tym zeznaniom, jak również przyznanie wiarygodności zeznaniom M. M. (2), podczas gdy zeznania te były sprzeczne z innymi dowodami, w tym takimi dowodami, którym sąd przyznał walor wiarygodności;
- dowolnej ocenie dowodów w postaci zeznań świadków G. M. oraz T. B. poprzez przyznanie im wyłącznie częściowej wiarygodności podczas gdy zeznanie te były spójne i konsekwentne, a ponadto były złożone przez osoby wykonujące zawód zaufania publicznego, z którym są związane takie cechy jak profesjonalizm oraz wysokie kwalifikacje etyczne,

2) art. 410 k.p.k. poprzez poczynienie ustaleń w zakresie strony podmiotowej zarzucanych M. M. (1) czynów na podstawie domysłów niewynikających z przeprowadzonych dowodów;

3) art. 167 k.p.k., art. 170 § 1 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. poprzez oddalenie wniosków dowodowych obrońcy oskarżonego, a to:

- wniosku z dnia 4 sierpnia 2016 r. o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania w charakterze świadków W. K., E. N. oraz G. T. na okoliczność ustalenia przebiegu spotkania w kancelarii (...) - T.-M. w K. z udziałem A. S. w listopadzie 2010 r. oraz roli M. M. (1) w tym spotkaniu;
- wniosku z dnia 23 maja 2017 r. o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentu prywatnego w postaci wydruku korespondencji mailowej z jednym z dłużników na okoliczność ustalenia stosunku M. M. (1) do dłużników M. S. (1).

W konsekwencji podniesionych zarzutów obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego M. M. (1) od zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonego **J. J. (1)** zaskarżył wyrok w całości. Zarzucił:

I. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść orzeczenia, a to art. 7 kpk i 410 kpk poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób wybiórczy i niezgodny z zasadami prawidłowego rozumowania, wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego, a tym samym z przekroczeniem reguł swobodnej oceny dowodów, jak również w sposób powierzchowny i stroniczy;

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, że:

- oskarżony popełnił wspólnie i w porozumieniu przestępstwo wymuszenia rozbójniczego na szkodę D. S., pomimo iż materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie wskazuje, aby oskarżony działał w warunkach współsprawstwa, tj. pozostawał w porozumieniu z innymi współoskarżonymi co do przestępczego czynu oraz realizował swoim zachowaniem jakiegokolwiek znamiona tego występku lub istotnie przyczynił się do realizacji znamion tego przestępstwa,
- oskarżony popełnił przestępstwo tzw. „oszustwa pokradzieżowego” na szkodę M. M. (2), w sytuacji gdy brak jest podstaw do przyjęcia, że oskarżony dokonał bezprawnego zaboru pojazdu, zaś żądana od M. M. (2) kwota 6.000 zł stanowiła równowartość umówionej pomiędzy stronami dopłaty, której M. M. (2) nie uiścił oskarżonemu bezpośrednio po transakcji zamiany samochodów B. i F.,

- oskarżony popełnił przestępstwo fałszywych zeznań, pomimo iż prawidłowa ocena dowodów nie daje podstaw do takiego uznania, jak również wskazuje, iż D. S. obiektywnie mógł udzielić oskarżonemu informacji, które następnie stały się przedmiotem jego zeznań w toku postępowania przed Sądem Okręgowym Wydział II Cywilny Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku.

W konsekwencji podniesionych zarzutów obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od przypisanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Obrońca oskarżonego D. M. adw. H. W. zaskarżył wyrok w całości. Zarzucił:

I. obrazę przepisów postępowania, mającą istotny wpływ na treść skarżonego orzeczenia w skarżonej części, to jest art. 2 § 2 k.p.k., 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. (wszystkie w brzmieniu obowiązującym w niniejszej sprawie) poprzez brak wszechstronnej, zgodnej z zasadami doświadczenia życiowego oceny zgromadzonego i ujawnionego materiału dowodowego, dowolność w ocenie zgromadzonego materiału dowodowego, niewyjaśnienie istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności oraz rozstrzygnięcie niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego, a także pominięcie okoliczności korzystnych dla oskarżonego, a to :

- 1) przypisanie oskarżonemu D. M. zachowań, które nie wynikają ze zgromadzonych dowodów;
- 2) bezkrytyczne przyznanie waloru wiarygodności zeznaniom M. M. (2), w tej części, w której obciążają one oskarżonego, wobec:
 - a. ich niespójności,
 - b. charakterystyki osoby świadka przez innych świadków jako nie wywiązującej się ze swoich długów i mającej tendencje do konfabulacji,
 - c. interesu świadka w obciążaniu oskarżonych wobec faktu zadłużenia u oskarżonego M. S. (1),
 - d. braku innych obiektywnych dowodów pozwalających na przypisanie waloru wiarygodności zeznaniom w/w pokrzywdzonego,

przy jednoczesnym pominięciu okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego D. M. wynikających z zeznań w/w świadka, tj. iż oskarżony D. M. nie był obecny przy podpisaniu aktu notarialnego i nie brał udziału w rozmowach dot. jego podpisania, nie powoływał się przed świadkiem na swoją przeszłość kryminalną;

- 3) bezkrytyczne przyznanie waloru wiarygodności zeznaniom D. S., w tej części, w której obciążają one oskarżonego wobec:
 - a. ich niespójności,
 - b. interesu świadka w obciążaniu oskarżonych wobec faktu zadłużenia u oskarżonego M. S. (1),
 - c. braku innych obiektywnych dowodów pozwalających na przypisanie waloru wiarygodności zeznaniom w/w pokrzywdzonego,
 - d. następczej relacji okoliczności przedstawianych przez świadka,
 - e. postawy pokrzywdzonego w opisywanych przez niego zdarzeniach, w tym o charakterze prowokacyjnym

przy jednoczesnym pominięciu okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego D. M. wynikających z zeznań w/w świadka, tj. iż oskarżony D. M. nie prowadził z pokrzywdzonym żadnych interesów, nie zwracał się do świadka o zwrot jakichkolwiek pieniędzy, nie groził mu;

4) bezkrytyczne przyznanie waloru wiarygodności zeznaniom H. J. wobec braku innych dowodów pozwalających na przypisanie waloru wiarygodności zeznaniom w/w świadka i ich sprzeczność z relacjami innych osób uczestniczących w zdarzeniach opisywanych przez świadka, w szczególności M. S. (2), nie wzięcie pod uwagi możliwości ulegnięcia sugestii przez świadka J., co do osób uczestniczących w relacjonowanych przez świadka zdarzeniach,

5) bezkrytyczne przyznanie waloru wiarygodności zeznaniom T. B., w tej części, w której obciążają one oskarżonego, wobec:

a. ich niespójności i braku precyzji,

b. interesu świadka w obciążaniu oskarżonych wobec faktu zadłużenia u oskarżonego M. S. (1),

c. braku innych obiektywnych dowodów pozwalających na przypisanie waloru wiarygodności zeznaniom w/w pokrzywdzonego,

przy jednoczesnym pominięciu okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego D. M. wynikających z zeznań w/w świadka, tj. iż oskarżony D. M. nie był wierzycielem pokrzywdzonego i nie miał z kwestią dopisywania do długu nic wspólnego, oskarżony nie groził mu, rozliczył się za prace wykonane przez świadka, kontakty świadka z oskarżonym były dobrowolne;

6) bezkrytyczne przyznanie waloru wiarygodności zeznaniom A. S., w tej części, w której obciążają one oskarżonego, wobec niespójności zeznań świadka, w szczególności co do podawanych kwot, przy jednoczesnym pominięciu okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego D. M. wynikających z zeznań w/w świadka, tj. iż zawarta przez świadka umowa przed notariuszem była dla niego zrozumiała, zgodził się na jej zawarcie z pełnym rozeznaniem, oskarżony D. M. nie uczestniczył w spotkaniu podczas którego padałyby konkretne kwoty dot. tej umowy, oskarżony nie miał wpływu na kształt umowy notarialnej, oskarżony nie groził mu;

7) niewyjaśnienie istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, związanych ze zbyciem samochodu marki P. (...), albowiem nie wyjaśniono w jaki sposób samochód ten od D. M. miał trafić do komisju P. S. i na jakiej podstawie, jeśli w ogóle, został przez oskarżonego zbyty;

8) bezkrytyczne przyznanie waloru wiarygodności zeznaniom M. M. (3), w tej części, w której obciążają one oskarżonego, wobec:

a. ich niespójności, sprzeczności z innymi dowodami;

b. charakterystyki osoby świadka przez innych świadków jako nie wywiązującej się ze swoich długów

c. postawy świadka względem J. i J. J., podejmowaniu działań mogących wprowadzić w/w w błąd celem uzyskania korzyści majątkowej w związku z tą transakcją;

przy jednoczesnym pominięciu okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego D. M. wynikających z zeznań w/w świadka, tj. iż między M. M. (3), a D. M. była taka umowa, że jak świadek nie będzie miał pieniędzy i nie będzie płacił odsetek to oskarżony miał sprzedać te samochody, tym samym uzyskał prawo do rozporządzania nimi;

9) pominięcie okoliczności wynikających z wyjaśnień oskarżonego D. M., mimo przyznania przez Sąd, iż są konsekwentne oraz że okoliczności przez niego wskazywane potwierdza zgromadzony w sprawie materiał dowodowy;

10) pominięcie okoliczności, iż D. M. nie był wierzycielem pokrzywdzonych M. M. (2), D. S. i T. B..

W konsekwencji zarzutów dotyczących obrazy przepisów postępowania obrońca zarzucił ponadto:

II. błąd w ustaleniach faktycznych, mający istotny wpływ na treść skarżonego orzeczenia w skarżonej części, poprzez przyjęcie przez Sąd I instancji, iż oskarżony D. M. dopuścił się czynów wskazanych w pkt 2, 3, 4, 6, 25 sentencji wyroku,

podejmując opisane tam działania, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego materiału dowodowego nie daje podstaw do czynienia ustaleń, iż:

a) D. M. wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia M. M. (2) oraz osobom dla niego najbliższym doprowadził go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w gotówce w związku z opłacaniem nienależnych odsetek od zaciągniętej pożyczki, zmuszając do uznania fikcyjnego długu w wysokości 54 000 zł, który został następnie ściągnięty w drodze egzekucji komorniczej, zmuszając do założenia działalności gospodarczej, z tytułu której miał przywłaszczyć sobie osiągnięte przychody oraz zmuszając do ponoszenia opłat z tytułu dzierżawy placu w łącznej kwocie nie mniejszej niż 16 000 zł, zmuszając do prowadzenia działalności gospodarczej- skupu złomu oraz zmuszając do wyremontowania pomieszczeń gospodarczych i mieszkalnych, czym miał doprowadzić M. M. (2) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wysokości 106 500 zł, albowiem z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika by oskarżony groził M. M. (2) i osobom dla niego najbliższym, by jakimikolwiek działaniami doprowadził go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wyżej opisany sposób, tym bardziej by działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, nadto by obejmował swoją świadomością wyżej wskazane działanie innych osób;

b) D. M. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia D. S. usiłował doprowadzić go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 80 000 zł z tytułu rzekomo zawartej przedwstępnej umowy kupna sprzedaży udziału w 'A prawa własności nieruchomości oraz doprowadził D. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 500 zł, zmuszając go wcześniej do zawarcia ugody na kwotę 40 000 zł, albowiem z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika by oskarżony groził D. S., by jakimikolwiek działaniami doprowadził go lub usiłował doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wyżej opisany sposób, tym bardziej by działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej nadto by obejmował swoją świadomością wyżej wskazane działanie innych osób;

c) D. M. wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, grożąc uszkodzeniem ciała oraz pozbawieniem życia T. B. oraz osób dla niego najbliższych doprowadził go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w gotówce, zmuszał do pośrednictwa w sprzedaży samochodów osobowych po określonych kwotach, usiłował doprowadzić do przeprowadzenia zmian własnościowych nieruchomości oraz zawierania umów kredytowych i dokonywania zakupów w systemie ratalnym, usiłował zmusić do sporządzania nierzetelnych dokumentów, celem zawierania umów kredytowych, zmusił go do prowadzenia działalności gospodarczej- skupu złomu oraz odprowadzania składek ZUS, czym doprowadził T. B. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie nie mniej niż 25 000 zł, albowiem z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika by oskarżony groził T. B. lub osobom dla niego najbliższym, by jakimikolwiek działaniami doprowadził go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wyżej opisany sposób, tym bardziej by działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej nadto by obejmował swoją świadomością wyżej wskazane działanie innych osób;

d) D. M. wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, wykorzystując przymusowe położenie A. S., który uprzednio zawarł z nim umowę pożyczki na kwotę 50 000 zł doprowadził go do zawarcia umowy nakładającej na niego obowiązek świadczenia niewspółmiernego ze świadczeniem wzajemnym, polegającym na przejęciu jego długu w wysokości 50 000 zł i doprowadzając go do potwierdzenia, że zawarł umowę pożyczki w wysokości 170 000 zł oraz do poddania się egzekucji w kwocie 200 000 zł, albowiem z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika by oskarżony wykorzystał przymusowe położenie A. S., działającego z pełnym rozeznaniem podejmowanych przez siebie zobowiązań, by miał wpływ na treść podpisywanej przez pokrzywdzonego umowy notarialnej, w szczególności wskazane w niej kwoty, tym bardziej by działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej nadto by obejmował swoją świadomością wyżej wskazane działanie innych osób;

e) D. M. przywłaszczył sobie powierzone mu przez M. M. (3) mienie w postaci samochodów osobowych marki V. (...) oraz P. (...), podczas gdy oskarżony dysponował tytułem do rozporządzania w/w mieniem, a w przypadku P. (...) nie wyjaśniono czy w ogóle dokonał rozporządzenia w/w samochodem.

W konsekwencji podniesionych zarzutów obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia w zaskarżonej części poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Drugi obrońca oskarżonego **D. M. adw. M. G.** (likwidator kancelarii adw. K. M.) także zaskarżył wyrok w całości.

Zarzucił:

I. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na:

1) naruszeniu art. 4 k.p.k., 7 k.p.k. w zw. z art. 366 k.p.k. poprzez niewskazanie de facto konkretnych okoliczności i dowodów, dotyczących oskarżonego D. M., które w ocenie Sądu I instancji potwierdziły realizację przez tego oskarżonego przypisanych mu ostatecznie przestępstw tym bardziej, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie wykazał, aby istniał zorganizowany byt prawny w postaci grupy lub związku, mający na celu popełnienie przestępstw, pomimo tak sformułowanych zarzutów co do tych czynów w akcie oskarżenia, przez co doszło do naruszenia zasady prawdy materialnej, zobowiązującej Sąd do dokonania ustaleń faktycznych istotnych z punktu widzenia przyjętej kwalifikacji prawnej.

2) naruszeniu art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., co polegało na oparciu kwestionowanego rozstrzygnięcia na niemiarodajnych źródłach dowodowych, jednostronnym i bezkrytycznym skupieniu uwagi na elementach teoretycznie obciążających bez należytej i dogłębnej weryfikacji w kontekście całości materiału dowodowego, nieuwzględnieniu wszystkich istotnych okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego, nadto na przekroczeniu zasad swobodnej oceny dowodów i przypisanie oskarżonemu zachowań, które nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym oraz nieuwzględnieniu, podczas przeprowadzanej oceny zasad prawidłowego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego, w szczególności:

a) przyznaniu prymatu wiarygodności zeznaniom świadka M. M. (2), w sytuacji, w której zeznania te

- jawiły się jako niespójne, o wysokim stopniu ogólności i znacznej zmienności, której powodem nie mógł pozostawać wpływ czasu, skoro pamięć świadka nie zmieniała się linearnie w czasie - co wynika wprost z protokołów i skoro sam świadek na upływ czasu jako przyczynę ewentualnych rozbieżności w jego relacjach nie powoływał się;
- nie zostały potwierdzone innymi dowodami, w tym co do okoliczności na podstawie których przesądzono nieprawomocnie o zawinięciu oskarżonego D. M., a więc dotyczących kwestii zasadniczych, a nie jak podaje Sąd I instancji „szczegółów”; w tym niepotwierdzeniu ich wbrew stanowisku Sądu Orzekającego przez najbliższą rodzinę świadka, których to depozycje miały charakter następczy;
- należy oceniać przez pryzmat braku jakichkolwiek przedsięwzięć między świadkiem M. (2) a oskarżonym; w tym braku funkcjonowania jakichkolwiek węzłów obligacyjnych między nimi, a w szczególności związanych z brakiem pożyczania przez tego pierwszego pieniędzy od oskarżonego,
- przy ich krytycznej analizie i ocenie również przez pryzmat:
- uprzedniej karalności tego świadka za przestępstwa, których znamieniem jest wprowadzenie w błąd;
- jego opinii społecznej związanej z zaciąganiem dużej ilości zobowiązań, z których świadek nie wywiązywał się, a co znajduje potwierdzenie w zgromadzonym materiale dowodowym, w tym obiektywnym osobowym;
- niewątpliwego interesu w obciążaniu oskarżonego S. wobec pozostawiania jego dłużnikiem na mocy wykonalnych tytułów;

- utrzymywania relacji towarzyskich z oskarżonym S., co w świetle zasad prawidłowego rozumowania i wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego nie pozostaje spójne z depozycjami tego świadka;

jako łącznie - nie dających podstaw do tak jednoznacznych ustaleń przyjętych przez Sąd I Instancji;

b) uznaniu za wiarygodne zeznań świadka D. S., mimo, iż:

- w postępowaniu przygotowawczym w ramach czynności konfrontacji z oskarżonym M. świadek stanowczo zeznawał całkowicie odmiennie niż w ramach pierwotnych zeznań w postępowaniu przygotowawczym, nie obciążając oskarżonego;
- w postępowaniu sądowym wskazał m.in. na rozprawie w dniu 31.10.2014 r., iż: „na dzień dzisiejszy trudno mi jest powiedzieć czy przebieg zdarzeń ja pamiętałem lepiej będąc przesłuchiwanym w postępowaniu przygotowawczym czy w dniu dzisiejszym. Co do pewnych zdarzeń pamięć przychodzi później, z czasem. ”
- nie zostały potwierdzone innymi dowodami, w tym co do okoliczności na podstawie których przesądzono nieprawomocnie o zawinięciu oskarżonego D. M., a więc tyczących się kwestii zasadniczych, a nie jak podaje Sąd I instancji „szczegółów”;
- należy oceniać przez pryzmat braku funkcjonowania jakichkolwiek węzłów obligacyjnych między świadkiem S., a oskarżonym, a w szczególności związanych z brakiem pożyczania przez tego pierwszego pieniędzy od oskarżonego;
- przy ich krytycznej analizie i ocenie również przez pryzmat:
- prezentowania w ramach relacjonowanych zdarzeń zachowań niespójnych z ewentualnym pokrzywdzeniem, w tym o charakterze agresywnym i prowokującym;
- wiedza świadka, co do podnoszonych okoliczności mających dotyczyć oskarżonego M. miała charakter następczy;
- jawiły się jako niespójne, o wysokim stopniu zmienności - w tym polegające na odwoływaniu zeznań wcześniej złożonych;

c) przyznaniu prymatu wiarygodności zeznaniom świadka T. B. w zakresie obciążającym oskarżonego, w sytuacji, w której zeznania te:

- jawiły się jako niespójne, o wysokim stopniu ogólności i znacznej zmienności, w ramach których, przy konieczności ich doprecyzowania, świadek zasłaniał się niepamięcią,
- nie zostały potwierdzone innymi dowodami, w tym co do okoliczności na podstawie których przesądzono nieprawomocnie o zawinięciu oskarżonego D. M., a więc tyczących się kwestii zasadniczych, a nie jak podaje Sąd I instancji „szczegółów”;

d) przyznaniu prymatu wiarygodności zeznaniom świadka A. S. dotyczących roli oskarżonego M. w ramach zawieranej przez tego świadka umowy, a to złożonych w ramach postępowania przygotowawczego, w sytuacji w której:

- materiał dowodowy nin. sprawy nie wskazuje, aby oskarżony M. zawarł inną umowę pożyczki ze świadkiem A. S., poza umową wskazaną w ramach zarzutu XIV A/O, od którego to czynu został uniewinniony;
- świadek ten w postępowaniu przed Sądem wskazał, iż w ramach spotkań nie padały żadne kwoty;
- depozycje świadka, co do podawanych kwot pozostają zmienne i stanowią materiał wewnętrznie sprzeczny;

- zgodnie z materiałem dowodowym nin. sprawy zawarta przez świadka umowa była w pełni transparentna, zawarta w obecności notariusza, a wobec świadka nie były stosowane żadne groźby bezprawne, co świadek sam podkreśla wielokrotnie w swoich zeznaniach;

e) przyznaniu prymatu wiarygodności zeznaniom świadka M. M. (3), w zakresie obciążającym oskarżonego, w sytuacji, w której z zeznań tych:

- nie wynika jednoznacznie na jakich zasadach mienie oskarżonemu M. zostało powierzone, co w kontekście wątpliwej prawidłowości działania ze strony świadka na linii z kupującymi - niezgodnej ze standardami funkcjonowania komisów samochodowych nie może prowadzić do tak jednoznacznych ustaleń, mając na uwadze, iż depozycje tego świadka nie pozostają spójne, w tym co do dokumentacji funkcjonującej w ramach tych transakcji i zmierzają do uwolnienia siebie od odpowiedzialności za tak realizowane działania.
- wynika, iż nie przekazał na wstępie kupującym rzetelnej informacji co do szczegółów realizacji przyjętego zlecenia i de facto braku możliwości jego wykonania, co świadczy o nierzetelności świadka i możliwych działaniach wprowadzających w błąd co do powyższego, celem uzyskania korzyści majątkowej od kupujących,
- nie wynika, iż oskarżony D. M. działał z zamiarem sprzedania rzeczy powierzonych, co zaktualizowało się dopiero wobec niewywiązania się przez świadka M. z jego części zobowiązań, w tym wobec swoich kontrahentów.

f) dezawuowaniu - wbrew zasadzie obiektywizmu - bowiem pominięciu materiału dowodowego korzystnego dla oskarżonego, w tym:

- zeznań M. M. (2), który wskazał, iż;
- oskarżony M. nie był obecny przy podpisaniu aktu notarialnego i nie brał udziału w rozmowach tego dotyczących;
- oskarżony M. nie straszył go przeszłością kryminalną;
- nie dawał żadnych pieniędzy oskarżonemu M.;
- zeznań najbliższej rodziny świadka M. M. (2), a to niepotwierdzających depozycji świadka M. M. (2)
- zeznań D. S., który wskazał, iż:
- nie łączyły go z oskarżonym M. żadne interesy;
- oskarżony M. nie zwracał się do niego o zwrot żadnych pieniędzy;
- oskarżony M. nie groził mu;
- zeznań T. B., który wskazał, iż:
- nie miał u oskarżonego M. żadnego długu i oskarżony ten nie miał z kwestią dopisywania do długu nic wspólnego;
- oskarżony M. nigdy mu nie groził i nie używał wobec niego przemocy;
- oskarżony M. rozliczył z nim prace w postaci wykonania kominka, którą na jego rzecz świadczył;
- kontaktował się z oskarżonym M. dobrowolnie;
- zeznań A. S., który wskazał, iż:
- od czasu gdy podpisał akt notarialny M. do niego nie przyjeżdżał

- dobrowolnie zaciągał zobowiązania
- w ramach wcześniejszych spotkań nie padały żadne kwoty
- zeznań M. M. (3), który wskazał, iż: „ faktycznie była taka umowa między nami, że jak nie będę miał pieniędzy i nie będę płacił odsetek to on miał sprzedać te samochody. ”
- zeznań świadków wskazujących na nieuczciwe praktyki pokrzywdzonych występujących w tym postępowaniu, będących przez nich pokrzywdzonymi
- wyjaśnień oskarżonego D. M., poprzez ich bezpodstawne zdyskredytowanie, mimo tego, iż oskarżony od początku prowadzonego postępowania konsekwentnie nie przyznawał się do popełnienia zarzucanych mu czynów, w tym działania w zorganizowanej grupie przestępczej; i złożył obszernie wyjaśnienia;

g) naruszeniu art. 5 § 2 k.p.k. będącym konsekwencją naruszenia art. 7 k.p.k. poprzez powołanie się na wątpliwości, które w sprawie nie powinny wystąpić i rozstrzygnięcie ich na niekorzyść oskarżonego, podczas gdy z przepisów postępowania karnego wynika wprost obowiązek rozstrzygnięcia takich wątpliwości na korzyść oskarżonego,

h) naruszeniu art. 410 k.p.k. polegającej na wydaniu wyroku na podstawie części ujawnionego materiału dowodowego, bez przeprowadzenia analizy wszystkich okoliczności wynikających z dowodów przeprowadzonych na rozprawie, a co za tym idzie pominięcie istotnych dla sprawy okoliczności mogących mieć wpływ na rozstrzygnięcie w przedmiocie winy;

i) naruszeniu art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. polegające na niedokładnym określeniu przypisanych oskarżonemu w pkt 2, pkt 3, pkt 4, pkt 6 sentencji wyroku przestępstw, poprzez nieprecyzyjne określenie czasookresu ich popełnienia w kontekście tego oskarżonego, co stanowiło konsekwencję poczynienia niedokładnych ustaleń w zakresie zarzucanych w tym zakresie czynów;

j) naruszeniu art. 6 k.p.k., polegające na pozbawieniu oskarżonych prawa do obrony w związku z uniemożliwieniem przez prokuratora dopuszczenia obrońców do podstawowych czynności postępowania przygotowawczego w postaci przesłuchań kluczowych świadków w sprawie, które to naruszenie przeniknęło w sposób oczywisty do postępowania sądowego skoro ich depozycje złożone na tamtym etapie zostały przyjęte przez Sąd Orzekający w I Instancji

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, iż dowody ujawnione na rozprawie są wystarczające do uznania, że oskarżony dopuścił się popełnienia przestępstw opisanych w pkt 2, pkt 3 i pkt 4, pkt 6, pkt 25 sentencji zaskarżonego wyroku, podczas gdy dowody i okoliczności sprawy, a zwłaszcza błędnie ocenione przez Sąd I instancji zeznania pokrzywdzonych, rozważone co do poszczególnych czynów we wzajemnym powiązaniu, prowadzą do jednoznacznego wniosku przeciwnego.

Dodatkowo w zakresie uznania oskarżonego D. M. za winnego popełnienia czynów zabronionych opisanych w pkt 25 zaskarżonego orzeczenia, zakwalifikowanych jako ciąg przestępstw obrońca zarzucił naruszenie prawa materialnego tj. normy z art. 91 § 1 k.k. polegające na zakwalifikowaniu przypisanych oskarżonemu w tym punkcie zachowań jako czynów popełnionych w ciągu przestępstw, co z uwagi na dzielący je odstęp czasu nie sposób uznać za „krótki odstęp czasu” w rozumieniu normy z art. 91 § 1 k.k.

Obrońca w zakresie kosztów sądowych zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 630 k.p.k. poprzez nieuzasadnione obciążenie oskarżonego kosztami procesu w całości w sytuacji, w której został on uniewinniony w części od zarzucanych mu przestępstw, wnosząc o zastosowanie tego przepisu w stosunku do oskarżonego.

Wobec powyższego obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych - przypisanych mu w pkt 2, pkt 3, pkt 4, pkt 6 i pkt 25 wyroku czynów, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonym zakresie co do tego oskarżonego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W zakresie wymierzonych oskarżonemu D. M. kar jednostkowych pozbawienia wolności za przypisane w pkt 2, pkt 3, pkt 4, pkt 6 i pkt 25 wyroku przestępstwa jak i kary łącznej w tych zakresach zarzucił rażąco niewspółmierność kary, przejawiającej się w orzeczeniu wobec oskarżonego jednostkowych kar niewspółmiernych do stopnia społecznej szkodliwości i stopnia winy przypisanych oskarżonemu czynów, oraz bez wzięcia pod uwagę względów prewencji indywidualnej dotyczącej oskarżonego M., a w konsekwencji wymierzenie jej rażąco niewspółmiernej kary łącznej, z całkowitym pominięciem faktu, iż uniewinniono oskarżonego od zarzutu działania w ramach zorganizowanej grupy przestępczej oraz nie przyjęto w stosunku do niego dopuszczenia się tych czynów w ramach powrotu do przestępstwa. W odniesieniu do powyższego zarzutu apelacji stawianego z ostrożności procesowej wniósł o wymierzenie oskarżonemu złagodzonych kar jednostkowych, a w konsekwencji złagodzonej kary łącznej przy uwzględnieniu zasady absorpcji.

Obrońca oskarżonego G. C. zaskarżył wyrok w całości. Zarzucił:

- 1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku polegający na błędnym przyjęciu, że oskarżony dopuścił się zarzucanego mu w punkcie IV części wstępnej wyroku (ze zmienionym jego opisem przez Sąd I instancji), podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego takie wnioski nie wynikają;
- 2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku polegający na błędnym przyjęciu, że oskarżony w okresie od nieustalonej daty 2010 roku do lipca 2012 roku dopuścił się czynów karalnych na szkodę pokrzywdzonego T. B., podczas gdy już z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku (czemu oskarżony konsekwentnie zaprzecza) wynika, że oskarżony miał wraz z oskarżonymi S. i L. być u pokrzywdzonego w okresie nie pomiędzy 2010 a 2012 rokiem, a rzekomo w Święta Wielkanocne 2008 albo 2009 roku;
- 3) Rażące naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, a to art. 4 k.p.k. w zw. i 7 k.p.k., oraz art. 410 k.p.k. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów polegającej na:

-bezzasadnej odmowie wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonych G. C., M. S. (1) i D. L. w zakresie dotyczącym rzekomych wizyt tychże u pokrzywdzonego T. B. w celu odzyskania długu i danie w tym zakresie bezkrytycznie wiary zeznaniom pokrzywdzonego T. B., podczas gdy wyjaśnienia złożone przez oskarżonych w toku całego postępowania są logiczne, spójne i konsekwentne, a tym samym zasługują, aby uznać je za wiarygodne w całości, zaś zeznania pokrzywdzonego T. B. w tym zakresie takiego waloru nie posiadają.

W konsekwencji podniesionych zarzutów obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacje obrońców okazały się nieskuteczne. Zaskarżony wyrok jest co do zasady trafny i został wydany po przeprowadzeniu wyczerpującego postępowania dowodowego. Wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia okoliczności zostały poddane wnikliwej analizie a dokonana przez Sąd Okręgowy ocena dowodów nie cechuje się dowolnością, lecz jest przekonująca. Przed szczegółowym odniesieniem się do wywodów zawartych we wniesionych środkach odwoławczych wskazać należy, że przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy Sąd I instancji dołożył należytych starań, by

odtworzyć rzeczywiste okoliczności zdarzeń, których sprawa dotyczyła a poczynione w oparciu o przeprowadzone na rozprawie głównej dowody ustalenia faktyczne nie cechują się dowolnością.

Sąd Okręgowy miał w polu widzenia specyfikę relacji pomiędzy osobami, których dotyczyła niniejsza sprawa oraz charakter działań bezprawnych, których popełnienie zarzucono oskarżonym. Generalnie rzecz ujmując, sprawa odnosiła się do sytuacji trudnych dla pokrzywdzonych, którzy po początkowej, cechującej się dobrowolnością wzajemnych rozliczeń, fazie zostali uwikłani w sytuacje dla nich przymusowe, w których musieli podejmować działania na różne sposoby wymuszane przez oskarżonych współdziałających w różnych konfiguracjach osobowych. Działania te były rozciągnięte w czasie, składały się z wielu wydarzeń, których pokrzywdzeni nie dokumentowali ani nie utrwalali (np. przez sporządzanie szczegółowych notatek co do rozliczeń pieniężnych) a przy tym nierzadko wiązały się z trudną dla nich sytuacją emocjonalną, wynikającą przede wszystkim z kierowanych w stosunku do nich gróźb. Sąd Okręgowy należycie uwzględnił specyfikę tej sytuacji i prawidłowo, zgodnie ze wskazaniami wiedzy, doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania, uznał, że w tej sytuacji nie sposób oczekiwać absolutnej precyzji w zeznaniach świadków. Już w tym miejscu należy więc wskazać, że szczegółowe, chwilami wręcz drobiazgowo wywody zawarte w apelacjach obrońców, eksponujące rozbieżności w zeznaniach świadków, zwłaszcza pokrzywdzonych, nie mogły odnieść skutku, skoro w odniesieniu do kwestii zasadniczych relacja tych osób była stanowcza i konsekwentna. Rozbieżności odnosiły się natomiast do kwestii pobocznych i drugorzędnych a przy tym były zrozumiałe z przyczyn, które trafnie wyeksponował Sąd Okręgowy w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku.

Co do apelacji obrońcy oskarżonego M. S. (1)

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut obrazy prawa materialnego poprzez błędną wykładnię art. 282 k.k. Zarzut ten opiera się na nieprawdziwym twierdzeniu, że samo przypisane oskarżonym doprowadzenie do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej zostało uznane za realizację znamienia wskazanego przepisu. Istotnie, do znamion występku z art. 282 k.k. należy m.in. doprowadzenie do zaniechania działalności gospodarczej a nie doprowadzenie do jej prowadzenia. Obrońca błędnie jednak wywodzi, jakoby przypisanie takiego zachowania w przypadku działań oskarżonych było niedopuszczalne. Stanowiło ono bowiem formę doprowadzenia (przy wykorzystaniu metod, o których mowa w art. 282 k.k.), do rozporządzenia mieniem, polegającego na czynieniu wydatków niezbędnych do jej prowadzenia oraz przekazywaniu sprawcom uzyskanych z tej działalności korzyści. W świetle zgromadzonych dowodów przejmowanie przez M. S. (1) takich korzyści z działalności prowadzonej (zarówno formalnie, jak i faktycznie) przez pokrzywdzonych, było zaś ewidentne.

Chybiony jest zarzut obrazy przepisów postępowania, tj. art. 7, art. 4 w zw. z art. 391 § 1 k.p.k., art. 392 § 1 k.k., art. 394 § 2 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. Zarzut ten odnosi się do błędnego, zdaniem skarżącego postąpienia Sądu I instancji w zakresie, w jakim odstępowano od bezpośredniego przesłuchiwanie części świadków. Zasada bezpośredniości postępowania dowodowego nie ma jednak charakteru bezwzględnej i winna być postrzegana zarówno w kontekście zasady sprawności postępowania, jak i zasady prawdy materialnej. Znaczenie dowodów dla rozstrzygnięcia, w kontekście regulacji art. 392 § 1 k.p.k. (a w przypadku świadków, o odczytanie zeznań których wnioskował prokurator w akcie oskarżenia – art. 391 § 1 k.p.k.) jest pojęciem ocennym, pozostawionym w znacznym stopniu ocenie Sądu. Nie sposób zakładać, że zeznania świadka, które zostały jedynie odczytane, lub ujawnione bez odczytywania (do czego uprawnia norma art. 394 k.p.k.) tracą swój walor poznawczy, zwłaszcza, jeśli nie dotyczą okoliczności szczególnie doniosłych. Nie doszło natomiast po stronie Sądu I instancji do naruszenia przepisów postępowania, czy to poprzez odczytanie zeznań w trybie art. 392 § 1 k.p.k. pomimo skutecznego sprzeciwu uprawnionego uczestnika postępowania, czy też odczytania zeznań z uwagi na zaistnienie przesłanek z art. 391 § 1 k.p.k. wobec błędnego uznania, że zostały one spełnione (np. uznania, że świadkowi nie można było doręczyć wezwania, mimo, że byłoby to możliwe). Zarzut podniesiony przez obrońcę ma charakter ogólnikowy i wprost odnosi się jedynie do zeznań R. P.. W odniesieniu do tego świadka Sąd Okręgowy wprost wskazał w uzasadnieniu, że jego zeznania nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia i nie stanowiły podstawy żadnych istotnych ustaleń faktycznych. Nie doszło przy tym do naruszenia przepisów postępowania przy przeprowadzaniu tego dowodu, więc nie sposób było uznać omawianego zarzutu za mogący mieć, choćby potencjalnie, wpływ na treść rozstrzygnięcia. W pozostałym zakresie przypomnieć należy, że to na apelującym ciąży obowiązek wskazania, na czym miały polegać konkretne uchybienia Sądu I instancji. Skoro skarżący nie odnosi

się wprost do zeznań innych, poza R. P., świadków, to wystarczającym odniesieniem do omawianego zarzutu jest wskazanie, że wymienionych w zarzucie przepisów regulujących postępowanie dowodowe Sąd Okręgowy nie naruszył.

Twierdzenie obrońcy, jakoby Sąd Okręgowy miał dopuścić się obrazy art. 5 § 2 k.p.k. oceniając przesłanki odpowiedzialności M. S. (1) nie jest trafne. Obraza tego przepisu może mieć miejsce tylko w sytuacji, gdy Sąd faktycznie powziął niedające się usunąć wątpliwości i rozstrzygnął je na niekorzyść oskarżonego, względnie, gdy z obiektywnego punktu widzenia powinien był takie wątpliwości powziąć i w konsekwencji postąpić zgodnie z dyspozycją art. 5 § 2 k.p.k. Nie sposób natomiast mówić o naruszeniu tej normy w sytuacji, gdy wątpliwości powzięła jedynie któraś ze stron i dąży do wykazania, że jej wersja wydarzeń (będąca następstwem odmiennej, aniżeli dokonana przez organ procesowy, oceny dowodów) zawiera nieusuwalne wątpliwości. W przypadku ustaleń dotyczących M. S. (1) Sąd Okręgowy nie powziął takich wątpliwości w zakresie istotnym dla przesłanek odpowiedzialności karnej oskarżonego za zarzucone mu czyny ani nie miał ku temu racjonalnych podstaw. Nie mógł zatem Sąd dopuścić się obrazy art. 5 § 2 k.p.k.

Nie zasługują na uwzględnienie zarzuty obrazy przepisów postępowania tj. art. 7 k.p.k. i art. 424 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. sprowadzające się do kwestionowania zasadności poczynienia ustaleń faktycznych na podstawie zeznań pokrzywdzonych M. M. (2) T. B. (1) i D. S. (zarzuty 4-6). W szczegółowym i logicznym wywodzie zawartym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy szczegółowo odniósł się do zeznań każdego z tych świadków. Wykazał, dlaczego pomimo pewnych nieścisłości w nich występujących, relacja każdego z pokrzywdzonych zasługuje na wiarę i może być przyjęta za podstawę ustaleń faktycznych. Zwrócono uwagę na odstęp czasowy od zdarzeń, które świadkowie relacjonowali do czasu ich przesłuchań, wielość szczegółów, których świadkowie w żaden sposób nie utrwalali i mogli ich w niektórych szczegółach już dokładnie nie pamiętać, emocjonalny stosunek do okoliczności, w których świadkowie mieli realne podstawy, by obawiać się o swoje bezpieczeństwo (a przez to skupiać się na uniknięciu pojawiających się zagrożeń a nie na precyzyjnym dokumentowaniu zachowań poszczególnych osób).

Nie uchybił Sąd Okręgowy przepisom postępowania oddalając wnioski dowodowe dotyczące billingów telefonów komórkowych pokrzywdzonych T. B., M. M. (2) i D. S.. Twierdzenie, jakoby wykazanie jakichkolwiek kontaktów pomiędzy tymi osobami miało znaczenie dla rozstrzygnięcia, jest chybione. Sąd Okręgowy trafnie ocenił dowody przeczące tezie, jakoby pokrzywdzeni mieli uzgodnić pomiędzy sobą fałszywą wersję wydarzeń, by zaszkodzić któremukolwiek z oskarżonych. Co więcej, nie miałyby istotnego znaczenia to, czy w ogóle takie kontakty mogły mieć miejsce, ale ewentualne odtworzenie ich treści. Pokrzywdzeni należeli natomiast do kręgu osób, które mogły mieć ze sobą jakiś kontakt, więc samo wykazanie, że dochodziło do rozmów telefonicznych pomiędzy nimi, bez odtworzenia ich treści (a tej na podstawie samych billingów odtworzyć się przecież nie da), nie mogło mieć znaczenia dla rozstrzygnięcia. Oddalenie tych wniosków dowodowych nie stanowiło zatem naruszenia art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. Nie jest też trafny zarzut błędu w ustaleniach faktycznych odnoszący się do kwestii, czy pokrzywdzeni się ze sobą znali (a przez to, w jakim stopniu mogli nawzajem wpływać na treść swoich zeznań). Sąd Okręgowy w przekonującym wywodzie wskazał, dlaczego brak jest podstaw do przyjęcia istnienia pomiędzy pokrzywdzonymi takiego poziomu zażyłości, który mógłby stwarzać realne zagrożenie tworzenia przez nich jednej wspólnej, fałszywej wersji wydarzeń, która miałaby obciążać oskarżonych. Co więcej, każdy z wymienionych relacjonował inne wydarzenia, przede wszystkim te, które dotyczyły działań na szkodę tego akurat pokrzywdzonego. W tej sytuacji nie było decydujące ustalenie, czy pokrzywdzeni w ogóle się znali (tzn. wiedzieli o swoim istnieniu, czy też znali swoją tożsamość), ale to, jaki był charakter kontaktów pomiędzy nimi i jakie sprawy poruszali w ramach tych kontaktów. Jak już wyżej wskazano, brak jest racjonalnych podstaw, by kwestionować trafność ustaleń Sądu Okręgowego poczynionych w tym zakresie.

Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych dotyczący zeznań M. M. (2) (zarzut 10) jest w istocie zarzutem naruszenia przepisów postępowania odnoszących się do oceny tego dowodu. Jak już wskazano wyżej, ocena tego dowodu przeprowadzona przez Sąd Okręgowy nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i mieści się w granicach przewidzianych w art. 7 k.p.k. Wbrew tezie wyrażonej w apelacji obrońcy, Sąd I instancji wcale nie zlekceważył występujących w relacji świadka nieścisłości, ale dostrzegł je i trafnie ocenił, z czego te nieścisłości wynikają.

Kolejne podniesione w apelacji obrońcy M. S. (1) zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych (zarzuty 11-33) odnoszą się do poszczególnych ustaleń stanowiących podstawę przypisania oskarżonemu znamion poszczególnych przypisanych mu przestępstw. W każdym przypadku zarzuty te odnoszą się jednak do ustaleń Sądu poprzedzonych wnikliwą oceną dowodów i przekonująco uzasadnionych. W istocie zarzuty te mają więc charakter polemiczny i stanowią próbę forsowania przez obrońcę własnej wersji wydarzeń, konkurencyjnej w stosunku do tej, którą Sąd ustalił w wyniku prawidłowo przeprowadzonego postępowania rozpoznawczego. Tak szczegółowa konstrukcja zarzutów (wyodrębnienie poszczególnych ustaleń faktycznych i sformułowanie co do każdego z nich samodzielnego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych) nie zmienia faktu, iż w każdym przypadku kwitowano określone ustalenie twierdzeniem, iż zdaniem obrońcy „zgromadzony w sprawie materiał dowodowy na to nie wskazuje”. Przypomnieć zatem należy, że zarzut odwoławczy nie może być uznany za skuteczny tylko z tego względu, że skarżący przeciwstawia ustaleniom sądu stanowisko własne, poparte odmienną oceną zgromadzonych dowodów. Rzecz bowiem nie w tym, czy określone ustalenia dałoby się wyprowadzić z określonych dowodów, gdyby dano im wiarę, lecz w tym, czy poczynienie tych ustaleń przez Sąd orzekający w sprawie (a nie przez którąkolwiek ze stron) zostało poprzedzone prawidłową oceną dowodów. Ta ma zaś charakter swobodny (choć oczywiście nie dowolny) i stanowi jedną z prerogatyw orzekającego w sprawie Sądu. Zarzuty wymienione w punktach 11-33 apelacji obrońcy M. S. (1) należy więc skwitować stwierdzeniem, że każde z zakwestionowanych przez obrońcę ustaleń Sądu I instancji zostało poprzedzone wnikliwą oceną dowodów, która nie naruszała reguł prawem określonych. Dokonana przez Sąd ocena dowodów oraz jej wyniki w postaci poczynionych ustaleń co do sprawstwa i winy oskarżonych (w tym M. S. (1)) zostały zaś przekonująco omówione w pisemnym uzasadnieniu, spełniającym wymogi, o których mowa w art. 424 k.p.k. Zadaniem Sądu odwoławczego nie jest zaś ponowne przeprowadzanie oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, lecz weryfikacja, w szczególności przez pryzmat zarzutów apelacyjnych, czy ocena dowodów przez Sąd I instancji, stanowiąca podstawę kwestionowanych przez skarżących ustaleń, była oceną prawidłową. Tak właśnie było w realiach niniejszej sprawy, gdzie każde z zakwestionowanych ustaleń zostało poprzedzone wnikliwą i przekonującą oceną dowodów. Skoro Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia poczynione w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, to bezprzedmiotowe staje się powtarzanie w tym miejscu poszczególnych fragmentów zaskarżonego uzasadnienia odnoszących się do każdej z kwestii, o których mowa w zarzutach 11-33.

Podniesiony jako ewentualny zarzut obrazy prawa materialnego, tj. art. 282 k.k. przez jego subsumcję i jego niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, gdy zachowania oskarżonego mogły być postrzegane tylko w kategoriach wymuszenia zwrotu wierzytelności (art. 191 § 2 k.k.), nie zasługuje na uwzględnienie. Przekonujący i trafny wywód Sądu Okręgowego wskazuje, dlaczego rozporządzanie mieniem przez pokrzywdzonych nie stanowiło jedynie spłacania wierzytelności. Istotą przypisanych oskarżonym wymuszeń rozbójniczych było doprowadzanie pokrzywdzonych do rozporządzania mieniem o wartości niewspółmiernie wyższej od wierzytelności, które wynikały z istniejących pomiędzy stronami stosunków cywilnoprawnych. Wiązało się to m.in. ze stałym doliczaniem, wedle własnego uznania, kolejnych świadczeń, jakie dotychczasowych wierzyciel narzucał na swoich dłużników, mimo, że spełnili oni świadczenia, do których się zobowiązali. Taki charakter mienia, którym pokrzywdzeni rozporządzali w wyniku bezprawnych, wymienionych w art. 282 k.k. zabiegów sprawców, uniemożliwia potraktowanie żądanych świadczeń jedynie jako zwrotu wynikających z prawa cywilnego, legalnych i wymagalnych wierzytelności.

Chybiony jest także zarzut ewentualny rażącej niewspółmierności orzeczonych kar. Zarówno kary jednostkowe, jak i łączne, które orzeczono wobec M. S. (1) nie cechują się rażącą surowością. Każda z kar jest adekwatna do stopnia winy i stopnia społecznej szkodliwości przypisanego przestępstwa. Należycie uwzględniono zarówno okoliczności obciążające, jak i łagodzące. Zwrócono też uwagę na prewencyjną funkcję kary, zarówno w kontekście indywidualnego oddziaływania na sprawcę, jak i jej oddziaływania społecznego. W żadnej mierze nie warunkuje wymiaru kary wysokość świadczeń obciążających sprawcę przestępstwa w związku z orzeczonym obowiązkiem naprawienia szkody. Orzeczenie takie ma w istocie służyć przywróceniu stanu poprzedniego, naruszonego wskutek przestępstwa, więc nie sposób postrzegać go w kontekście okoliczności mającej wpływ na wymiar orzekanych kar, jak to twierdzi skarżący. Ilość przypisanych oskarżonemu przestępstw, więzi pomiędzy nimi, zarówno podmiotowe, jak i przedmiotowe oraz okoliczności odnoszące się do osoby sprawcy zostały natomiast trafnie ocenione w kontekście wymiaru kar łącznych.

Co do apelacji obrońcy oskarżonego M. M. (1)

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut obrazy przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. art. 366 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. odnoszący się do dowodów dotyczących zarzutów postawionych M. M. (1) Ocena dowodów dotyczących tego oskarżonego została przeprowadzona z poszanowaniem reguł wynikających z art. 7 k.p.k. i uwzględniała całokształt materiału ujawnionego na rozprawie głównej, co czyniło zadość normie art. 410 k.p.k. Nie uchybił też Sąd wymogowi dążenia do wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy (art. 366 k.p.k.) ani obowiązkowi sporządzenia należytego uzasadnienia podjętego rozstrzygnięcia (art. 424 k.p.k.). Ogólnie sformułowany zarzut przyznania waloru wiarygodności zeznaniom złożonym w toku postępowania przygotowawczego (co znalazło rozwinięcie w uzasadnieniu apelacji), w realiach sprawy nie zasługiwał na uwzględnienie. Normy postępowania karnego nie dają prymatu określonym dowodom z uwagi na etap postępowania, w jakich zostały pozyskane. Sam fakt uzyskania zeznań świadka na etapie postępowania przygotowawczego (gdzie z oczywistych względów warunki obrony przed zarzutami nie są takie, jak na rozprawie głównej) nie oznacza, że mają one mniejszy walor poznawczy, aniżeli zeznania złożone przed sądem. Zasada bezpośredniego przeprowadzania dowodów na rozprawie głównej, przy zachowaniu gwarancji stron (w tym prawa zadawania pytań osobom przesłuchiwanym i składania przez oskarżonego wyjaśnień co do każdego dowodu) nie oznacza, w obowiązującym modelu procesu karnego, że zeznania składane w toku śledztwa mają mniejszą wartość. W każdym przypadku podstawowym kryterium oceny dowodu powinna być treść zeznań, analizowana w zestawieniu z innymi dowodami a także przy uwzględnieniu wszelkich istotnych okoliczności sprawy. W realiach sprawy nie można pomijać chociażby tego, że pokrzywdzeni składając zeznania w toku śledztwa relacjonowali zdarzenia nieodległe w czasie. Ich zeznania, składane w postępowaniu przygotowawczym, zgodnie z dyspozycją art. 391 k.p.k. były wykorzystywane w toku rozprawy głównej i nic nie stało na przeszkodzie, by strony, dostrzegając kwestie, które ich zdaniem były niewystarczająco jasne, dążyły do wyjaśnienia ewentualnych rozbieżności. W realiach sprawy szeroko sięgano do zeznań z postępowania przygotowawczego i wzywano świadków (w tym pokrzywdzonych) do ustosunkowania się do poruszanych wcześniej kwestii. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku odniesiono się do całości zeznań pokrzywdzonych i rozważono także te wątki, co do których relacja świadków na rozprawie różniła się od zeznań ze śledztwa.

Nie ma cech dowolności dokonana przez Sąd Okręgowy ocena wyjaśnień M. M. (1). Sąd I instancji przekonująco wyjaśnił przyczyny, dla których odmówiono wiarygodności jego wersji wydarzeń i wskazano na dowody przeciwne, które tę wersję podważały. Wbrew twierdzeniom apelującego ocena zeznań pokrzywdzonych M. M. (2), D. S. oraz A. S. jest logiczna i przekonująca. Nie jest zadaniem Sądu odwoławczego ponowne jej dokonywanie, lecz weryfikacja, zwłaszcza przez pryzmat zarzutów apelacyjnych, czy ocena Sądu I instancji była prawidłowa. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Okręgowego co do zeznań wymienionych świadków i dlatego ponowne przytaczanie szczegółowych argumentów zaprezentowanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jest bezprzedmiotowe, zwłaszcza, że kwestionujące te oceny wywody apelacji mają w istocie charakter polemiczny. Prawidłowa jest także ocena zeznań świadków G. M. i T. B.. Sąd Okręgowy trafnie zwrócił uwagę na rolę tych osób w zdarzeniach stanowiących przedmiot osądu i podkreślił, że ich zeznania niewiele wносиły do sprawy, skoro świadkowie nie uczestniczyli bezpośrednio w tych zdarzeniach i nie byli szczegółowo informowani o ich przebiegu. Ekspozowanie wykonywanych przez świadków zawodów nie ma więc istotnego znaczenia, skoro nikt nie kwestionował dochowania przez wymienione osoby profesjonalizmu i standardów etycznych wymaganych w wykonywanych przez nich zawodach.

Nie ma racji skarżący twierdząc, że ustalenia co do strony podmiotowej czynów zarzucanych M. M. zostały poczynione wyłącznie w oparciu o domysły. Zgodnie z dyspozycją art. 410 k.p.k. ustalenia Sądu Okręgowego znalazły oparcie w dowodach przeprowadzonych na rozprawie głównej, którym to dowodom Sąd ów dał wiarę z przyczyn szczegółowo omówionych w uzasadnieniu wyroku.

Chybione są wreszcie zarzuty obrazy przepisów postępowania a to art. 167 k.p.k., art. 170 § 1 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. poprzez oddalenie wniosków dowodowych. Sąd Okręgowy słusznie nie uwzględnił wniosków o przesłuchanie w charakterze świadków W. K., E. N. oraz G. T. na okoliczność „ustalenia przebiegu spotkania w kancelarii (...)”-T.-M. w

K. z udziałem A. S. w listopadzie 2010 r. oraz roli M. M. (1) w tym spotkaniu”. Zarzuty apelacji w tym zakresie skwitować można stwierdzeniem, że sam obrońca podczas rozprawy odwoławczej cofnął wniosek dowodowy o przesłuchanie tych osób w postępowaniu odwoławczym, co było związane z treścią oświadczenia oskarżonego M. M. (1), jednoznacznie wskazującego, że świadkowie nie dysponują wiedzą co do okoliczności mających znaczenie dla rozstrzygnięcia (k. 4598v). W odniesieniu natomiast do wniosku dowodowego dotyczącego wydruku korespondencji mailowej (ponowionego w postępowaniu odwoławczym i oddalonego przez Sąd Apelacyjny) podkreślić należy, że przedmiotem niniejszego postępowania nie było ustalenie, w jaki sposób M. M. (1) odnosił się do innych, niezwiązanych ze sprawą osób, z którymi miał kontakty zawodowe. Wykazanie, że w stosunku do innych osób odnosił się w sposób należyty i profesjonalny, niczego do niniejszego postępowania by nie wносиło. Decyzja o oddaleniu wniosku dowodowego przez Sąd Okręgowy była zatem słuszna.

Co do apelacji obrońcy oskarżonego J. J. (1)

Nie zasługują na uwzględnienie zarzuty podniesione w apelacji obrońcy J. J. (1). Dowody odnoszące się do tego oskarżonego zostały ocenione zgodnie ze wskazaniem wiedzy, logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Oparto się na wszystkich istotnych okolicznościach ujawnionych na rozprawie głównej, które oceniono wnikliwie i obiektywnie. Zarzut obrazy art. 7 i 410 k.p.k. nie zasługuje zatem na uwzględnienie.

Nietrafne są również zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych. W szczegółowym i przekonującym wywodzie zawartym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wyjaśniono, dlaczego rola J. J. (1) nie sprowadzała się do biernej obserwacji, czy też jedynie pomocy innym osobom, lecz stanowiła współdziałanie w popełnieniu przypisanego oskarżonemu wymuszenia rozbójniczego na szkodę D. S.. Należycie oceniono także rolę oskarżonego w żądaniu korzyści majątkowej w zamian za zwrot bezprawnie zabranego samochodu marki B. na szkodę M. M. (1). Analiza dowodów dotyczących tego czynu uwzględniała okoliczności związane z nabyciem samochodu za pośrednictwem komisju prowadzonego przez oskarżonego J. J. (1) oraz wynikające z tego rozliczenia finansowe. Słusznie jednak Sąd Okręgowy przyjął, że rola J. J. (1) nie polegała w tym przypadku na egzekwowaniu swoich należności, lecz była współdziałaniem w popełnieniu czynu z art. 286 § 2 k.k. – na co wskazywały takie okoliczności, jak np. żądanie podpisania kolejnej umowy, opiewającej skądinąd na wyższą kwotę niż ustalona w ramach rozliczeń związanych z nabyciem pojazdu, czy też kierowanie do pokrzywdzonego stanowczych żądań w wiadomościach sms.

Nietrafny jest wreszcie zarzut odnoszący się do przypisanego J. J. (1) przestępstwa składania fałszywych zeznań. Treść zeznań złożonych przez oskarżonego w postępowaniu cywilnym miała stanowić relację o wypowiedziach, jakie oskarżony rzekomo słyszał bezpośrednio od D. S. (tzn. że chce on sprzedać dom oskarżonemu M. S. i że jest mu winien pieniądze). W świetle zeznań D. S., prawidłowo ocenionych przez Sąd Okręgowy, nie sposób kwestionować zarówno faktu, że były to informacje nieprawdziwe, jak i tego, że J. J. (1) miał tego świadomość a fałszywe zeznania złożył umyślnie.

Wywody apelacji obrońcy J. J. (1) w istocie mają zatem charakter polemiczny z ustaleniami Sądu Okręgowego poczynionymi na podstawie prawidłowo przeprowadzonej oceny dowodów. Jako takie nie mogły odnieść postulowanego skutku w postaci zmiany wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów. Nie wykazał przy tym obrońca, by zachodziły przesłanki nakazujące powtórzenie postępowania, w szczególności przeprowadzenie dowodów w takim zakresie, w którym dawałoby to podstawy do uchylenia zaskarżonego wyroku. Dlatego apelacji obrońcy J. J. (1) nie uwzględniono.

Co do apelacji obrońcy oskarżonego D. M. adw. H. W.

Nie zasługiwała na uwzględnienie apelacja obrońcy D. M. adw. H. W.. Wbrew podniesionym w tej apelacji zarzutom Sąd Okręgowy nie dopuścił się obrazy przepisów postępowania odnoszących się do postępowania dowodowego i oceny zgromadzonych dowodów, tj. art. 2 § 2 k.p.k., 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k.

Twierdzenie obrońcy, jakoby D. M. przypisano zachowania nie wynikające ze zgromadzonych dowodów pozostaje w sprzeczności z treścią uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Wskazano tam, jakie konkretnie ustalenia poczyniono w

odniesieniu do poszczególnych postawionych oskarżonemu zarzutów i w każdym przypadku wskazano, na jakich Sąd oparł się w tym zakresie dowodach. Nie mógł natomiast odnieść skutku zarzut obrońcy opierający się w istocie na tym, że zdaniem skarżącego z dowodów tych wynika co innego, aniżeli przyjął Sąd I instancji.

Szereg zarzutów omawianej apelacji opiera się na twierdzeniu, że ocena zeznań przesłuchanych w sprawie świadków miała charakter bezkrytyczny. Skarżący eksponuje szereg cech tych zeznań oraz składających je osób i twierdzi, że Sąd Okręgowy nie nadał im należytego znaczenia. Wbrew tej tezie nie można jednak stwierdzić, by Sąd I instancji podszedł do zgromadzonych dowodów bezkrytycznie. Sąd Okręgowy dokonał dokładnej analizy zeznań M. M. (1), D. S., H. J., T. B., A. S. i M. M. (3). Uwzględniono zarówno pojawiające się w zeznaniach świadków różnice, jak i cały kontekst sytuacyjny, w jakim składali oni swoje zeznania. Nie utracił Sąd z pola widzenia faktu, że część istotnych świadków faktycznie zaciągnęła zobowiązania, z których nie w pełni się wywiązywali, co wiązało się z różnorodnymi, niekorzystnymi dla tych osób następstwami. Tym niemniej mając te okoliczności w polu widzenia Sąd Okręgowy stwierdził, że działania pierwotnych wierzycieli oraz innych osób z nimi współdziałających (w tym D. M., który osobiście nie był wierzycielem żadnego z pokrzywdzonych – co jednak nie miało znaczenia dla zakresu jego odpowiedzialności, skoro przypisane mu przestępstwa miały charakter ogólnospawczy) wykroczyły nie tylko poza fazę legalnego egzekwowania swoich należności, ale także przekroczyły granice zachowań, o których mowa w art. 191 § 2 k.k. i stanowiły wymuszenia rozbójnicze, oderwane już całkowicie od treści pierwotnie istniejących, zasługujących na ochronę prawną, roszczeń cywilnoprawnych.

Chybione jest twierdzenie (odnoszone do różnych świadków), jakoby błędem Sądu Okręgowego było czynienie ustaleń faktycznych w oparciu o zeznania pokrzywdzonych przy braku „innych obiektywnych dowodów”. Specyfika działań oskarżonych, które wiązały się m.in. z kierowaniem wobec pokrzywdzonych gróźb, pozwałała na podejmowanie działań ograniczających krąg osób dysponujących wiedzą w sprawie. Nie sposób zaś zakładać, że na wiarę mogą zasługiwać tylko te zeznania osób pokrzywdzonych, które zostały potwierdzone przez osoby postronne. Nietrafne jest twierdzenie obrońcy, jakoby można wywodzić daleko idące wnioski z faktu, iż D. M. nie był osobiście obecny przy niektórych zdarzeniach, takich jak np. podpisanie aktów notarialnych. Istotą współsprawstwa jest wszak to, że działania składające się na realizację wspólnie powziętego zamiaru mogą być podejmowane w ramach uzgodnionego (choćby w sposób dorozumiany) podziału ról, co powoduje, że stała obecność przy wszystkich działaniach składających się na dane przestępstwo, nie jest konieczna. Co więcej, D. M. nie będący formalnie stroną stosunków cywilnoprawnych (np. umów zawieranych w formie aktów notarialnych) siłą rzeczy nie udawał się w miejsca, w których dane czynności były realizowane, co stanowiło akceptowaną przez współdziałających formę wspólnego działania. W przypadku czynu na szkodę A. S., tj. karalnej lichwy, nieporozumieniem jest nadawanie szczególnego znaczenia okolicznościom związanym z podpisaniem aktu notarialnego, przy czym D. M. nie był obecny. W przypadku przestępstwa z art. 304 k.k. nie ma wszak znaczenia to, w jakim stopniu pokrzywdzonemu zostają wyjaśnione wszystkie elementy zawieranej umowy i czy zostaje on co do czegośkolwiek wprowadzony w błąd. Znaczenie ma natomiast to, w jakiej sytuacji pokrzywdzony w danym momencie się znajduje i jakie są postanowienia zawieranej umowy o warunkach obiektywnie dla pokrzywdzonego niekorzystnych i to w stopniu, o którym mowa w art. 304 k.k. Nieobecność D. M. przy samym podpisywaniu umowy (na warunkach wcześniej uzgodnionych w zasadniczej ich części) nie mogła więc mieć żadnego znaczenia dla oceny zarzuconego mu występku. Chybiona jest także argumentacja odnosząca się do okoliczności zbycia samochodu marki P. (...), stanowiącego przedmiot przypisanego oskarżonemu przywłaszczenia mienia. Sąd Okręgowy szczegółowo wyjaśnił, dlaczego w przypadku tego samochodu nie budzi wątpliwości realizacja przez oskarżonego znamion występku z art. 284 § 2 k.k. Zachowania oskarżonego, wynikające z przywołanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku dowodów, wskazują jednoznacznie, że postąpił on z tym samochodem, stanowiącym mienie mu powierzone, jak właściciel, pozbawiając rzeczywistych właścicieli w sposób trwały możliwości wykonywania swoich uprawnień. Nie mogła mieć zaś żadnego znaczenia dla oceny zachowania oskarżonego jego relacja z M. M., skoro po uregulowaniu należności przez pokrzywdzonych J. i J. J. to oni mieli prawo wykonywać uprawnienia właścicielskie a nie M. M., z którym D. M. miałby rzekomo czynić jakieś dalsze ustalenia.

Niesłusznie skarżący podnosi, jakoby Sąd Okręgowy miał pominąć okoliczności wynikające z wyjaśnień D. M.. Rzecz bowiem nie w pominięciu tych wyjaśnień, ale w odmowie dania im wiary, co Sąd miał prawo uczynić,

jeśli uznał za wiarygodne dowody przeciwnie. Konsekwencja w wyjaśnieniach osoby nieprzyznającej się do winy a nawet potwierdzenie części podnoszonych przez oskarżonego okoliczności (nie mających jednak decydującego znaczenia dla oceny jego sprawstwa) nie są okolicznościami, które z góry wykluczają możliwość przyjęcia przez Sąd wersji odmiennej od wyjaśnień oskarżonego. Sąd wskazał, na jakich oparł się dowodach przypisując oskarżonemu odpowiedzialność karną i przekonująco wyjaśnił, dlaczego odmówił wiarygodności dowodom przeciwnym. Tym samym sprostą wymogowi dokonania wszechstronnego rozpoznania sprawy ukierunkowanego na ustalenie prawdy materialnej.

Nie zasługują na uwzględnienie także zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych. Rozbudowane w tym zakresie zarzuty apelacyjne sprowadzają się do kwestionowania trafności ustalenia, że oskarżony popełnił przypisane mu czyny zabronione (których opis przytoczono in extenso w zarzutach apelacji) i prezentowania tezy, że zgromadzony materiał dowodowy tego nie potwierdza (czy to w zakresie obiektywnym, tj. podejmowania przez oskarżonego przypisanych mu zachowań, czy też subiektywnym, tj. stanu jego świadomości i działania w sposób umyślny). Zarzuty te stanowią zatem powielenie zarzutów obrazy przepisów postępowania. Nie mogły one odnieść skutku w sytuacji, gdy Sąd Okręgowy ocenił zgromadzone dowody swobodnie, bez naruszenia granic określonych normą art. 7 k.p.k. i gdy doszedł do wniosków sprzecznych z prezentowanymi przez obrońcę. Jeśli dowody obciążające oskarżonego zostały uznane za wiarygodne a obrońca nie zdołał skutecznie zakwestionować trafności tych ocen, to nie zasługuje na uwzględnienie także żaden z zarzutów błędów w ustaleniach faktycznych. Brak jest bowiem w ustaleniach Sądu Okręgowego stwierdzeń, które nie znajdowałyby poparcia w zgromadzonych dowodach. To, że obrońca z tymi dowodami się nie zgadza i przeciwstawia im wersję odmienną (co do zasady – odpowiadającą linii obrony oskarżonego) nie oznacza, że ustalenia Sądu I instancji są faktycznie obarczone błędami, które podniesiono w apelacji.

Co do apelacji obrońcy oskarżonego D. M. adw. M. G.

Zarzuty obrazy przepisów postępowania są w zasadzie tożsame z zarzutami podniesionymi w apelacji pierwszego obrońcy oskarżonego D. M.. Argumentacja przytoczona wyżej zachowuje więc w stosunku do nich pełną aktualność. Nie dopuścił się Sąd Okręgowy obrazy przepisów art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 366 k.p.k. ani art. 410 k.p.k. Zgromadzony materiał dowodowy został oceniony obiektywnie i bezstronnie, zgodnie ze wskazaniem wiedzy, logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Nie pominięto żadnych istotnych okoliczności ujawnionych na rozprawie głównej, którą przeprowadzono prawidłowo, tj. w sposób zmierzający do wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy. Pozbawiony racji jest argument skarżącego, jakoby wyniki postępowania przeczące tezie o istnieniu zorganizowanej grupy przestępczej w rozumieniu art. 258 k.k., miały wpływ na ocenę pozostałych zarzuconych i przypisanych oskarżonemu przestępstw. To, że współdziałanie przestępcze oskarżonego z innymi osobami nie osiągnęło stopnia zorganizowania określonego normą art. 258 k.k., nie wyklucza w najmniejszym stopniu możliwości przypisania mu współsprawstwa do pozostałych zarzuconych czynów zabronionych, względnie sprawstwa tych czynów, których dokonał sam.

Szczegółowe zarzuty odnoszące się do oceny poszczególnych dowodów także nie są trafne. Tożsame zarzuty omówiono już w odniesieniu do apelacji pierwszego obrońcy D. M.. W tym miejscu należy więc jedynie powtórzyć, że nie doszło w postępowaniu pierwszoinstancyjnym do wadliwej oceny dowodów z zeznań M. M. (1), D. S., T. B., A. S. i M. M. (3). Uwzględniono występujące w zeznaniach świadków różnice i przekonująco wyjaśniono, z czego wynikały. Wzięto pod uwagę zależności pomiędzy świadkami a oskarżonymi oraz cały kontekst sytuacyjny zdarzeń, które relacjonowali. Zwrócono uwagę na te kwestie, które ograniczały możliwość w pełni precyzyjnego odtworzenia przez świadków niektórych szczegółów wydarzeń oraz wzięto pod uwagę przebieg tychże wydarzeń, ograniczający możliwość dysponowania pełną wiedzą na ten temat przez osoby postronne. Wzięto pod uwagę cechy osobiste świadków, w tym zarówno te dotyczące ich sposobu funkcjonowania, jak i problemów, jakie mieli (np. z wypłacalnością). Zagadnienie różnic w relacjach świadków (czy to dotyczących szczegółów, czy też – jak

podnosi obrońca – kwestii zasadniczych) też nie umknęło uwadze Sądu meriti. Różnice te wyjaśniono i przekonująco rozważono nie uchybiając tym samym zasadzie obiektywizmu ani nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów. Wzięto pod uwagę treść wzajemnych relacji pomiędzy osobami występującymi w sprawie, w tym także to, że tylko pomiędzy częścią z nich istniały formalne powiązania wynikające z zawartych umów cywilnoprawnych. Umowy te były jednak tylko punktem wyjścia do dalszych działań osób współdziałających w różnych konfiguracjach osobowych a dopuszczających się czynów zabronionych godzących nie tylko w wolność pokrzywdzonych, ale także w inne dobra chronione prawem, w tym mienie.

Nie doszło też do przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów przy dokonywaniu oceny wyjaśnień D. M., które to wyjaśnienia zostały ocenione w zestawieniu z dowodami przeciwnymi i którym odmówiono wiarygodności z przyczyn mających charakter konkretny i racjonalny.

Chybiony jest zarzut obrazy art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. Nie doszło bowiem do rozstrzygnięcia niedających się usunąć wątpliwości na niekorzyść oskarżonego. Pisemne motywy zaskarżonego wyroku jasno wskazują na sposób rozumowania Sądu I instancji i świadczą o tym, że kwestie wątpliwe starano się wyjaśnić przy wykorzystaniu dostępnych źródeł dowodowych. Żadnych obiektywnie istniejących wątpliwości nie tłumaczono natomiast na niekorzyść oskarżonego. Jeszcze raz wskazać też należy, że nie doszło do obrazy art. 410 k.p.k. w sytuacji, gdy ustalenia faktyczne poczyniono przy uwzględnieniu całego przebiegu rozprawy głównej i zgromadzonych w jej toku dowodów a żadne z ustaleń nie zostało poczynione w oparciu o dowody, których na rozprawie by nie ujawniono.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. poprzez nieprecyzyjne określenie czasu popełnienia przypisanych oskarżonemu przestępstw. Obowiązek dokładnego określenia przypisanego oskarżonemu czynu nie oznacza konieczności precyzyjnego wskazania dat dziennych każdego z zachowań wchodzących w skład takiego czynu. Poziom dokładności ustaleń co do czasu popełnienia przestępstwa jest pochodną dokładności potwierdzających to dowodów. Nie stanowi uchybienia wskazanej normie określenie czasu popełnienia przestępstwa w przybliżeniu, czy też w określonym przedziale, jeśli takie tylko ustalenia są możliwe w świetle zgromadzonych dowodów. Nie uchybił więc Sąd I instancji wskazanej normie, skoro ustalenia co do czasu popełnienia przypisanych przestępstw znajdują potwierdzenie w treści przeprowadzonych na rozprawie i prawidłowo ocenionych dowodów.

Niesłuszny jest wreszcie zarzut naruszenia art. 6 k.p.k. poprzez pozbawienie oskarżonych prawa do obrony w związku z uniemożliwieniem przez prokuratora dopuszczenia obrońców do podstawowych czynności postępowania przygotowawczego w postaci przesłuchań kluczowych świadków w sprawie, które to naruszenie miało przeniknąć do postępowania sądowego, wobec wykorzystania tych dowodów w postępowaniu sądowym. Dopuszczalność wykorzystania zgromadzonych w toku postępowania przygotowawczego dowodów (przede wszystkim w oparciu o art. 389, art. 391 i art. 393 k.p.k.) nie jest uzależniona od tego, czy w toku śledztwa w ich przeprowadzaniu uczestniczyli podejrzani lub ich obrońcy. To właśnie ponowne przeprowadzanie dowodów na rozprawie głównej (obejmujące m.in. odczytywanie w razie potrzeby wyjaśnień i zeznań z postępowania przygotowawczego) służy zapewnieniu oskarżonym prawa do obrony, wyrażającego się m.in. możliwością zadawania pytań i składania wyjaśnień co do każdego dowodu. Tym samym nie ma podstaw do uznania, że wykorzystanie m.in. dowodów zgromadzonych w postępowaniu przygotowawczym mogło naruszać prawo do obrony oskarżonych, skoro na rozprawie przeprowadzono je w sposób prawnie dopuszczalny.

Zarzut błędu w ustaleniach faktycznych stanowi w istocie powielenie zarzutu obrazy przepisów postępowania dotyczących oceny zgromadzonych w sprawie dowodów. Powtórzyć więc należy,

że ocena tychże dowodów przeprowadzona przez Sąd I instancji jest prawidłowa, zgodna ze wskazaniami logicznego rozumowania, wiedzy i doświadczenia życiowego. Taki sposób oceny zgromadzonych dowodów i oparcie się na tych dowodach, które Sąd uznał za wiarygodne, dawał podstawy do poczynienia w oparciu o nie ustaleń faktycznych, jakie stały się podstawą zaskarżonego wyroku. Nie doszło więc do błędu w tych ustaleniach, skoro nie poczyniono żadnych ustaleń sprzecznych z treścią tychże dowodów ani ustaleń, na które dowody te by nie wskazywały.

Podniesiony w apelacji zarzut obrazy prawa materialnego, tj. art. 91 § 1 k.k. nie zasługuje na uwzględnienie. Powołany przepis odwołuje się do pojęcia niedookreślonego, tzn. „krótkich odstępów czasu”. Przyjmuje się oczywiście w judykaturze, że okres ten nie powinien przekraczać ok. 6 miesięcy, jednak jest to kwestia ocenna, odnoszona każdorazowo do okoliczności konkretnej sprawy. Przyjęta przez Sąd Okręgowy konstrukcja ciągu przestępstw w przypadku występków z art. 284 § 2 k.k. popełnionych w odstępie około 7 miesięcy jest wyrazem dokonanej oceny, mieszczącej się w granicach samodzielności jurysdykcyjnej sądu karnego (dotyczącej zarówno ustaleń faktycznych, jak i wykładni prawa). Nie odbiega ona na tyle od powszechnie akceptowanych w judykaturze poglądów (gdzie okres 6 miesięcy jest przyjmowany tylko umownie, jako pewna wskazówka – odmiennie aniżeli w prawie karnym skarbowym – art. 6 § 2 k.k.s.), by konieczna była ingerencja Sądu odwoławczego. Dlatego zarzutu obrazy art. 91 § 1 k.k. także nie uwzględniono.

Skarżący nie wykazał istotnego, mającego wpływ na treść rozstrzygnięcia naruszenia przepisów postępowania dotyczących kosztów. Istotnie zaskarżone orzeczenie nie zawiera wprost odniesienia do normy art. 630 k.p.k. w zakresie, w jakim oskarżonego uniewinniono od części zarzutów. Nie powołał się jednak obrońca na obciążenie oskarżonego wydatkami, które odnosiłyby się wyłącznie do zarzutów, od których go uniewinniono. W zakresie odnoszącym się do wydatków związanych z wyznaczeniem obrońcy z wyboru nie wykazano natomiast, by wysokość wynagrodzenia obrońcy była odnoszona odrębnie do poszczególnych zarzutów postawionych oskarżonemu. Tym samym nie było możliwe ustalenie takiej części tego wynagrodzenia, jaką zgodnie z dyspozycją art. 630 k.p.k. winien byłby ponieść Skarb Państwa.

Nie zasługują wreszcie na uwzględnienie zarzuty ewentualne odnoszące się do wymierzonych D. M. kar. Zarówno kary jednostkowe, jak i łączne zostały orzeczone przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności, które powinny mieć wpływ na ich wymiar. Nie pominięto ani okoliczności obciążających ani łagodzących. Uwzględniono też wszystkie ustawowe cele represji karnej, nadając jej taki kształt, który nie ma cech rażącej surowości. Fakt uniewinnienia od zarzutu z art. 258 k.k. oraz eliminacji ustalenia o działaniu w warunkach powrotu do przestępstwa nie uzasadniał wcale orzeczenia kar łagodniejszych od wymierzonych przez Sąd Okręgowy. Nie doszło bowiem do nieuprawnionego powoływania się na okoliczności nieudowodnione przy ferowaniu rozstrzygnięcia o karze.

Co do apelacji obrońcy oskarżonego G. C.

Nie zasługują na uwzględnienie zarzuty błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia co do oskarżonego G. C.. Ustalenia te zostały poczynione w oparciu o dowody, którym Sąd dał wiarę z przyczyn szczegółowo omówionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Ocena tych dowodów została przeprowadzona z poszanowaniem reguł wynikających z art. 7 k.p.k. Nie dopuścił się Sąd Okręgowy błędów wywodząc z tych dowodów wnioski co do sprawstwa i winy oskarżonego.

Nie cechują się dowolnością także ustalenia co do czasu popełnienia przypisanego G. C. przestępstwa. Nie doszło po stronie Sądu Okręgowego do błędu także w tym zakresie. Nadmiernym uproszczeniem jest sprowadzanie tej kwestii do wyrwanych z kontekstu wywodów co do czasu, w jakim miały miejsce jakiegokolwiek kontakty pomiędzy osobami

zaangażowanymi w sprawę. Trafne, bo znajdujące oparcie w prawidłowo przeprowadzonych i słusznie ocenionych dowodach jest ustalenie co do czasu, w którym miały miejsce te kontakty z pokrzywdzonym T. B., które wiązały się z realizacją znamion przypisanego m.in. G. C. wymuszenia rozbójniczego. Przypomnieć też należy, że ustalenia w tym zakresie odnoszą się do pewnego przedziału czasowego i nie są precyzyjnie określone datami dziennymi, co jednak zostało omówione i przekonująco wyjaśnione w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku.

Nie zasługuje na uwzględnienie także zarzut naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 4 k.p.k. w zw. i 7 k.p.k., oraz art. 410 k.p.k. przy dokonywaniu oceny wyjaśnień oskarżonych G. C., M. S. (1) i D. L. w zakresie dotyczącym zarzuconego im przestępstwa na szkodę T. B.. Ustalenia co do tego czynu zostały poczynione w oparciu o wnikliwie przeprowadzoną ocenę zgromadzonych dowodów, która cechowała się obiektywizmem i nie naruszała reguł wyrażonych w art. 7 k.p.k. ani nie pomijała żadnej z istotnych okoliczności ujawnionych na rozprawie głównej. To, że finalnie odmówiono wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonych nie przyznających się do winy, było efektem podważenia ich wersji przez dowody przeciwne. Dowody te oceniono natomiast w sposób zgodny ze wskazaniami wiedzy, logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Nie doszło zatem do obrazy wymienionych w zarzucie przepisów postępowania.

Uzasadnienie co do zmian zaskarżonego wyroku

Z powołanych wyżej względów Sąd Apelacyjny uznał zarzuty podniesione w apelacjach obrońców za bezzasadne. Pomimo nietrafności tych zarzutów zaskarżenie wyroku w całości na korzyść oskarżonych musiało skutkować koniecznością dokonania w nim szeregu zmian.

Kilkakrotnie w podstawie prawnej (czy to skazania, czy też wymiaru kary) Sąd Okręgowy powołał art. 4 § 1 k.k., bez jednoczesnego wskazywania, jaki konkretnie stan prawny miał zastosowanie w danym przypadku. Wyrażona w tym przepisie ogólna zasada stosowania ustawy nowej ulega przełamaniu tylko w tych sytuacjach, gdy poprzedni stan prawny był dla sprawcy względniejszy. Względność stanu prawnego winna być odnoszona do konkretnego stanu prawnego, co winno się wyrażać bądź powołaniem konkretnego przepisu nieobowiązującej już ustawy, bądź też, co w praktyce jest znacznie częstsze, przepisu ustawy w brzmieniu obowiązującym w określonej, skonkretyzowanej dacie. Względność należy też oceniać *in concreto*, odnosząc się do sytuacji konkretnego sprawcy i w odniesieniu do konkretnego czynu. Te ogólne, dość oczywiste uwagi były konieczne w sytuacji, gdy Sąd Okręgowy kilkakrotnie ograniczał się do powołania art. 4 § 1 k.k. bez wskazywania, jaki przepis szczególny (jakie brzmienie tego przepisu) ma zastosowanie na tej podstawie. Nieprzekonujące były ponadto wywody służące wykazaniu, że poprzedni stan prawny (doprecyzowany w uzasadnieniu, w większości przypadków odnoszący się do zmian obowiązujących od 1 lipca 2015 r. – str. 72 uzasadnienia SO) był co do zasady względniejszy. Były to uwagi abstrakcyjne, nie odnoszące się do sytuacji sprawców w realiach niniejszej sprawy. Bezcelowe było sięganie do poprzedniego stanu prawnego w sytuacji, gdy żaden stan prawny nie pozwalał na orzeczenie kar wolnościowych i gdy zdaniem Sądu Okręgowego nie zachodziły w przypadku danego sprawcy podstawy do orzeczenia kar z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Nie istniały też wystarczające podstawy do zastosowania poprzedniego stanu prawnego tylko z powodu zmiany brzmienia art. 63 k.k. O względniejszym charakterze wcześniejszego stanu prawnego może być mowa w sytuacji, gdy zmiana normatywna ma realny wpływ na sytuację prawną sprawcy. Skoro w przypadku danego czynu nie ulegają zmianie granice ustawowego zagrożenia a *in concreto* nic nie zmienia się w sytuacji sprawcy związanej z możliwością orzeczenia kary innej niż bezwzględne pozbawienie wolności, to powoływanie normy art. 4 § 1 k.k. było zbędne. W szczególności odnosiło się to do przestępstw kwalifikowanych z art. 282 k.k., w przypadku którego nie doszło do zmiany ustawowych granic ustawowego zagrożenia. Z powołanych względów zmieniono zaskarżony wyrok w sposób określony w punktach I.1, I.4, I.6, I.9, I.11, I.13 i I.14 wyroku. Pozostałe rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego skutkujące zmianami zaskarżonego wyroku z innych jeszcze względów także uwzględniały wskazane wyżej uwarunkowania zastosowania art. 4 § 1 k.k. Konsekwencją eliminacji art. 4 § 1 k.k. z części rozstrzygnięć zaskarżonego wyroku było ponadto ustalenie, że podstawą prawną orzeczenia kar łącznych były przepisy obowiązujące w dacie orzekania.

Sąd w odniesieniu do M. S. (1), D. M., M. M. (2) i J. J. (1) skorygował kwalifikację prawną czynu przypisanego w punkcie 3. zaskarżonego wyroku. W realiach sprawy brak było podstaw do przyjęcia kwalifikacji kumulatywnej

obejmującej usiłowanie i dokonanie tego samego czynu. Jakkolwiek z materiału dowodowego wynika, że zamiarem oskarżonych było doprowadzenie do skutków dalej idących (czego jednak w części osiągnąć nie zdołali), to nie zmienia to faktu, że ich wspólne działanie wkroczyło w fazę stadialną dokonania. Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela pogląd wyrażony m.in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 czerwca 2013 r., sygn. akt II AKa 147/13 (LEX nr 1349895), zgodnie z którym „Przyjęcie dokonania czyni zbędnym kwalifikację kumulatywną tego samego czynu również jako usiłowania, (...). Dla oddania pełnej zawartości kryminalnej takiego czynu wystarczające jest zakwalifikowanie go jako dokonanego przestępstwa (...), natomiast specyfikę czynu i różny jego przebieg względem różnych pokrzywdzonych należy oddać w opisie czynu zawartym w sentencji i uzasadnieniu wyroku.” (podobnie np.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 12 lipca 2013 roku, sygn. II AKa 126/13, KZS z 2014 r. Nr 1; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14 października 2008 r., sygn. II AKa 120/08, LEX nr 508308; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 września 2000 r., sygn. II AKa 243/00, Prok.i Pr.-wkl. 2001/7-8/12). Nadmienić warto, że pogląd ten zachowuje aktualność także w przypadku czynów popełnionych na szkodę jednego pokrzywdzonego, ale składających się z wielu zachowań, obejmowanych jednym zamiarem, lecz ukierunkowanych na osiągnięcie różnych skutków (w niniejszej sprawie – rozporządzenia różnymi składnikami mienia). Konsekwencją tego poglądu było przyjęcie, że czyn przypisany w punkcie 3 zaskarżonego wyroku stanowił przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k. a podstawą prawną wymiaru kary jest art. 282 k.k. oraz art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. (pkt I.2 wyroku)

Kolejna zmiana zaskarżonego wyroku, odnosząca się także do oskarżonego G. C., który apelacji nie wnosił (art. 435 k.p.k.) wynikała z pominięcia przepisu art. 65 § 1 k.k. w kwalifikacji prawnej czynu przypisanego w punkcie 4. Wskutek tego pominięcia zachodziła rozbieżność pomiędzy opisem czynu, tj. ujętym tam sformułowaniem „czyniąc sobie z popełniania przestępstw stałe źródło dochodu” a jego kwalifikacją prawną. Wobec braku apelacji na niekorzyść oskarżonych nie było dopuszczalne poprawienie kwalifikacji prawnej w tym kierunku, bowiem uzupełnienie tej kwalifikacji o art. 65 § 1 k.k. byłoby dla oskarżonych ewidentnie niekorzystne. W związku z tym konieczne było wyeliminowanie wskazanego wyżej sformułowania z opisu czynu. Z tych samych względów, które dotyczyły czynu przypisanego w punkcie 3, jako zbędne uznano powołanie w kwalifikacji prawnej formy stadialnej usiłowania, skoro część zachowań oskarżonych, obejmowanych jednolitym zamiarem, wkroczyło w fazę stadialną dokonania. W konsekwencji należało uznać, że czyn przypisany M. S. (1) i D. M. stanowił przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k., a jako podstawą prawną wymiaru kary wobec tych oskarżonych należało przyjąć art. 282 k.k. oraz art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. (pkt I.3 wyroku).

Biorąc pod uwagę omówione już wyżej przesłanki zastosowania ustawy obowiązującej poprzednio uznał natomiast Sąd Apelacyjny, że ustawa obowiązująca poprzednio była względniejsza in concreto dla oskarżonych G. C. i D. L.. Wymiar orzeczonych kar pozbawienia wolności (nie przekraczających roku – co skądinąd byłoby niedopuszczalne w przypadku zastosowania art. 65 § 1 k.k., z czego wynikałaby konieczność orzeczenia kary powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia) nie stanowił przeszkody do warunkowego zawieszenia wykonania tych kar. Wobec wyeliminowania z opisu czynu sformułowania o działaniu w warunkach z art. 65 § 1 k.k. (którego w kwalifikacji nie powołano), nie było też przeszkód do warunkowego zawieszenia wykonania kar na podstawie przepisów obowiązujących w dacie orzekania. Z danych o karalności oskarżonych G. C. i D. L. wynika ponadto, że w dacie czynu nie byli skazani na karę pozbawienia wolności, więc nawet ich karalność nie przesądzała o względności wcześniejszego poprzedniego stanu prawnego. Mimo to zachodziły przesłanki, by zastosować przepisy obowiązujące przed 1 lipca 2015 r. Wobec obu oskarżonych warunkowo zawieszono wykonanie orzeczonych kar pozbawienia wolności, co w aktualnym stanie prawnym wymagałoby orzeczenia przynajmniej jednego z obowiązków probacyjnych przewidzianych w art. 72 § 1 k.k. Orzeczenie obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k. nie czyniło takiego obowiązku fakultatywnym, bowiem w aktualnym stanie prawnym obowiązek z art. 46 § 1 k.k. jest środkiem kompensacyjnym a nie środkiem karnym. Tym samym stan prawny obowiązujący przed 1 lipca 2015 r. był in concreto względniejszy dla oskarżonych G. C. i D. L., bowiem nie zachodziła konieczność orzeczenia zobowiązania probacyjnego na podstawie art. 72 § 1 k.k. Dlatego Sąd Apelacyjny wskazał, że czyn przypisany tym oskarżonym stanowił przestępstwo z art. 282 k.k. w zw. z art. 12 k.k. według stanu prawnego obowiązującego przed 1 lipca 2015 r. przy zast. art. 4 § 1 k.k., a jako podstawą prawną wymiaru kary wobec tych oskarżonych przyjął art. 282 k.k. oraz art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. według stanu prawnego

obowiązującego przed 1 lipca 2015 r. przy zast. art. 4 § 1 k.k. Za podstawę prawną warunkowego zawieszenia wykonania kar pozbawienia wolności wobec tych oskarżonych i oddania ich pod dozór kuratora przyjęto natomiast art. 69 § 1 i 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. oraz art. 73 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 r. przy zast. art. 4 § 1 k.k. Podstawę prawną orzeczenia obowiązku naprawienia szkody wobec oskarżonych stanowić zaś powinien art. 46 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 r. przy zast. art. 4 § 1 k.k. Było to konsekwencją uznania, że zastosowanie art. 4 § 1 k.k. odnosi się do wszystkich rozstrzygnięć związanych z danym czynem i nie jest dopuszczalne tworzenie tzw. konglomeratu ustaw. Eliminacja ustalenia o uczynieniu sobie z popełniania przestępstw stałego źródła dochodu uzasadniała natomiast skrócenie okresów próby wobec oskarżonych do 3 lat.

Z przyczyn omówionych już częściowo wyżej skorygowano kwalifikację prawną odnoszącą się do czynu przypisanego M. S. (1) w punkcie 7 wyroku. W przypadku przestępstwa z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. trafne było zastosowanie na podstawie art. 4 § 1 k.k. wcześniejszego stanu prawnego. Prawidłowe powinno być jednak odniesienie się do stanu prawnego obowiązującego do dnia 14 kwietnia 2016 r. Z dniem 15 kwietnia 2016 r. weszła bowiem w życie zmiana stanu prawnego dotycząca granic ustawowego zagrożenia za przestępstwo z art. 233 § 1 k.k. Skoro znacząco podwyższono te granice (z wymiaru od miesiąca do 3 lat pozbawienia wolności do wymiaru od 6 miesięcy do 8 lat pozbawienia wolności), to poprzedni stan prawny jest ewidentnie względniejszy dla sprawcy, nawet w przypadku orzeczenia kary mieszczącej się w granicach ustawowego zagrożenia określonych w obu stanach prawnych. Ma bowiem znaczenie to, w jakim stopniu wykorzystana została sankcja możliwa do orzeczenia *in concreto*, co w realiach sprawy odnosi się do kary, która może być postrzegana jako zbliżona do dolnej granicy ustawowego zagrożenia (według aktualnego stanu prawnego), względnie jako kara stanowiąca 1/3 górnej jej granicy (co odnosi się do mającego zastosowanie stanu prawnego sprzed 15 kwietnia 2016 r.).

Mając na uwadze całość powyższych rozważań, opierając się na dyspozycji art. 437 § 2 k.p.k., Sąd Apelacyjny zaskarżony wyrok zmienił w sposób opisany w pkt. I wyroku, w pozostałym zakresie utrzymując go w mocy. Taka treść rozstrzygnięcia świadczy o tym, że apelacje wniesione na korzyść oskarżonych w istocie nie zostały uwzględnione. Konsekwencją tego było rozstrzygnięcie o kosztach procesu na podstawie art. 636 § 1 i 2 k.p.k. Oskarżonych obciążono wydatkami postępowania odwoławczego (ryczałt za doręczenia podzielony na 5 równych części a w przypadku G. C. także równowartość wynagrodzenia obrońcy z urzędu za postępowanie odwoławcze) a także opłatami w wysokości odpowiadającej wymiarowi orzeczonych kar.

SSO del. Arkadiusz Cichocki SSA Iwona Hyła SSA Grzegorz Wątroba